

Dette er et notat fra lederne for Norges fylkesungdomsråd om sluttrapporten til arbeidsgruppen for nasjonalt ungdomsråd.

Dette notatet bør leses før man leser rapporten.

Følgende rapport er skrevet med det overordnede målet å få en statlig utredning med god ungdomsmedvirkning, om et nasjonalt ungdomsråd. Mye av innholdet gir bare eksempler på hvordan et nasjonalt ungdomsråd kan se ut, og er ikke ment for å beskrive et samstemt ønske fra norsk ungdom. Likevel kan rapporten som helhet brukes for å starte en tankeprosess om temaet, og for å utdype brevet om nasjonalt ungdomsråd som ble overrakt til barne- og familieministeren i Bergen 06. Juni 2023. Det brevet viser det samstemte ønsket fra Norges fylkesungdomsråd. Ikke alle fylkesungdomsråd er enige i at rapporten som helhet skal overrekkes. I neste avsnitt blir det forklart av fylkesungdomsrådene som ikke støtter hele rapporten, hvorfor dette er tilfelle.

Ungdomsrådene i Oslo og Viken støtter ikke den fullstendige rapporten, men støtter innholdet i brevet om nasjonalt ungdomsråd og ønske om opprettelsen av et nasjonalt ungdomsråd.

Bakgrunnen for dissensen er at omfanget til det nasjonale ungdomsrådet i forslaget er for stort. Ungdomsrådene i Oslo og Viken er redde for at det vil ta fokuset vekk fra lokale og regionale ungdomsråd. Forslaget blir for konkret, og man låser dermed en eventuell utredning til å vurdere færre modeller. Vi er uenige i at man ikke har valgt å inkludere alle diskuterte alternativene i rapporten, men bare noen. Vi mener i utgangspunktet at rapporten burde handle om grunnene til at vi trenger et nasjonalt ungdomsråd, med noen forslag til løsninger, og at rapporten skal være et forslag til departementet og ikke ansees som eneste reelle alternativ. Vi mener at dette kommer frem i innholdet i brevet.

Her følger sluttrapporten til arbeidsgruppen for Arbeidsgruppen for nasjonalt ungdomsråd:

Arbeidsgruppen for nasjonalt ungdomsråd (ANU)

Sluttrapport

Forord

Etter lovfestingen av ungdomsråd for kommuner og fylkeskommuner i 2018, er ungdom en ivaretatt part i saker regionalt og lokalt. Dessverre gjelder ikke dette på nasjonalt nivå. På nasjonalt nivå er ungdomsmedvirkningen i beste fall sporadisk, og i demokratiets henseende, i kategorien svært mangelfull.

Dette utfordrer tanken om hva det representative demokratiet Norge skal være. Det setter i praksis en anelig del av befolkningen ute av det demokratiske systemet på nasjonalt nivå, nemlig ungdommen. For mens vi i flere år, og i flere omganger, har hatt et nasjonalt seniorråd, har Norge aldri hatt et nasjonalt ungdomsråd i begrepets egentlige forstand.

Dette ønsker de fylkeskommunale ungdomsrådene å besørge en endring på. De fylkeskommunale ungdomsrådene ønsker å jobbe for opprettelsen av et nasjonalt ungdomsråd.

I den sammenheng har arbeidsgruppen for nasjonalt ungdomsråd (ANU) blitt opprettet, bestående av nåværende og tidligere medlemmer av de fylkeskommunale ungdomsrådene. Medlemmene er demokratisk valgte, og dermed representative for det organ de er tiltenkt å representere.

ANU har skrevet rapporten på vegne av de fylkeskommunale ungdomsrådene, med det overordnede mål å sikre en statlig utredning av et nasjonalt ungdomsråd. Rapporten er et forsøk på å belyse saken, samt komme med fylkesungdomsrådernes forslag til hvordan et nasjonalt ungdomsråd kan organiseres. Det presiseres likevel at vårt forslag er et av mange mulige, og at prosessen videre ikke er bundet av denne rapporten.

ANU håper rapporten er av interesse.

Arbeidsgruppen For Nasjonalt Ungdomsråd,
Oslo, Norge
14.11.2022

Innhold

Forord	3
Innhold	4
Kapittel 1: Oppnevning, mandat og sammendrag	7
1.1 Utvalgets sammensetning	7
1.2 Utvalgets mandat	7
1.3 Utvalgets arbeid	7
Samlinger og konferanser	8
Undersøkelser	8
Utfordringer	8
Arbeid opp mot de fylkeskommunale ungdomsrådene	8
Kapittel 2: Historikk før ANU opprettelsen	8
Kapittel 3: Hvorfor trenger vi nasjonalt ungdomsråd?	11
3.1 Juridiske argumenter	11
3.2 Prinsipielle argumenter	12
3.3 Praktiske argumenter	12
3.4 NOU 2022: 5	13
3.4 Utvalg som tidligere har fungert som ungdommens stemme i nasjonale saker	13
Landsorganisasjonen for norske barne- og ungdomsorganisasjoner	14
Nettverket for fylkesungdomsråd	14
Elevorganisasjonen	14
Koordineringsgruppen til BUFDIR	15
Ungdomspaneler	15
Kapittel 4: Valg	15
4.1 Sammensetning	16
Den amerikanske senatsmodellen: to representanter per valgdistrikt:	16
Den norske Stortingsmodellen: modell der man inkluderer både valgdistriktenes areal og folketall	16
4.2 Øvrige representanter	16
Elevorganisasjonen	17
Landsorganisasjonen for norske barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)	17
Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU)	17
4.3 Valgprosess	17
Distriktsvise ungdomskonferanser	17
Nasjonal ungdomskonferanse	18
Direkte valg (valgkamp)	19

4.4 Geografisk grunnlag	19
Fylker.....	19
Valgdistrikt.....	20
Kapittel 5: Forretningsorden til Ungdomstinget	20
Delkapittel 1 - hvordan ungdomsrådet konstituerer seg	20
1.1 Konstituering etter valg	21
1.2 Valg av presidenter og sekretariat.....	21
1.3 Permisjon	21
Delkapittel 2 - Mandat.....	22
Delkapittel 3 - Ungdomsrådets plenumsmøter	22
3.1 Permisjon	22
3.2 Åpen halvtime	23
Delkapittel 4 - Møter mellom presidentskap og komitéledere	23
Delkapittel 5 - Organisering og oppgaver	23
5.1. Valg av komiteer og utvalg	23
5.2 Plenumsledelsen.....	23
5.3 Ungdomsrådets oppgaver	23
5.4 Valg av fagkomiteer	24
5.5 Fagkomiteens arbeid	24
Delkapittel 6 - Sekretariat	25
Delkapittel 7 - Forhandlinger i plenum	25
Delkapittel 8 - Saksbehandlingen.....	25
8.1. Spørsmål til ungdomsrådet.....	26
8.2. Sakspapirer	26
8.3. Forslag og merknader.....	26
8.4. Protokolltilførsler	26
Delkapittel 9 - Votering	26
Delkapittel 10 - Protokollføring og ekspedering av saker	27
10.1. Protokollføring og protokolltilførsel	27
10.2. Kunngjøring av nye saker	27
Delkapittel 11 - Andre bestemmelser	27
11.1 Taushetsplikt.....	27
11.2 Habilitet	27
11.3 Permisjon	28
11.4 Interne konflikter	28
11. 5 Endringer i forretningsordenen	28

Kapittel 6: Økonomiske og administrative konsekvenser	28
6.1. Valg i distriktsvise valgdistriktkonferanser - Modell 1	28
6.2. Valg i distriktsvise valgdistriktkonferanser- Modell 2	31
6.3. Nasjonal ungdomskonferanse - Modell 1.....	33
6.4. Nasjonal ungdomskonferanse - Modell 2.....	36
6.5. Direkte valg gjennom lister	38
6.6. Faste og variable kostnader	39
Kapittel 7: Støtte til opprettelsen av et nasjonalt medvirkningsorgan for ungdom.....	39
Kapittel 8: Lovforslag og merknader til de enkelte bestemmelsene.....	40
Forslag til lov om Ungdomstinget og medvirkning av ungdom i statlige beslutningsprosesser (ungdomstingsloven).....	41
Litteraturliste	51

Kapittel 1: Oppnevning, mandat og sammendrag

1.1 Utvalgets sammensetning

Fylkesungdomsrådernes arbeidsgruppe for opprettelse av nasjonalt ungdomsråd (ANU) ble oppnevnt av de enkelte fylkesungdomsrådene 19. juni (Viken), 24. august (Oslo), 11. juni (Innlandet), 16. juni (Vestfold og Telemark), 17. juni (Rogaland), 9. juni (Vestland), 19. september (Trøndelag), 18. juni (Nordland) og 5. juli (Troms og Finnmark) 2021 i henhold til beslutning fra ledernetverket for fylkesungdomsråd av 7. juni 2021. Utvalget fikk denne sammensetningen:

- Tidl. ungdomsrådsnestleder Tobias A. Sveum Isaksen, Viken
- Tidl. ungdomsrådleder Markus F.S. Haraldsvik, Troms og Finnmark
- Ungdomsrådsleder Sara Khalid, Oslo
- Ungdomsrådsmedlem Jarle Backer Henriksen, Vestfold og Telemark
- Tidl. ungdomsrådleder Sofia M. Valle, Nordland
- Tidl. ungdomsrådsnestleder Sander Eide Aase, Vestland
- Tidl. ungdomsrådsleder Solveig Vik, Rogaland
- Ungdomsrådsleder Ingrid E. Volungholen, Innlandet
- Ungdomsrådsmedlem Gustav Drivenes, Agder
- Tidl. ungdomsrådsleder Vegard G. Sem, Trøndelag
- Ungdomsrådsmedlem Nikola Beliska, Møre og Romsdal

Utvalgets sekretariatsfunksjoner har blitt ivaretatt av Åse Helene Stenerud (Møre og Romsdal fylkeskommune) og Oda Lien (koordinator for Sentral Ungdomsråd i Oslo), på vegne av nettverket for koordinatorene for fylkeskommunale ungdomsråd.

1.2 Utvalgets mandat

Utvalget fikk til mandat å definere arbeidsmåte, mandat, finansiering, valgordning, og forankring av et nasjonalt ungdomsråd som skal:

1. være et organ uten formell myndighet over de fylkeskommunale og kommunale ungdomsrådene for ungdom.
2. være et organ hvis medlemmer, både geografisk, kjønnsmessig og aldersmessig, representerer norsk ungdom på en balansert måte.
3. være et partipolitisk uavhengig organ.
4. velges av ungdommer gjennom en godt forankret, demokratisk prosess.

1.3 Utvalgets arbeid

ANU har siden august 2021 diskutert ulike strukturer for et nasjonalt ungdomsråd, vært i kontakt med relevante aktører, hentet inn faglige innspill og utformet denne rapporten.

Samlinger og konferanser

ANU sitt arbeid startet i Oslo 20. til 21. august 2021. Etter det har arbeidsgruppen avholdt fire fysiske møter i Oslo, og ett i Tromsø. Utover det har utvalget hatt jevnlig digitale møter.

I desember 2021 ble arbeidsgruppen invitert til konferansen "Barn og unge har rett til å medvirke, men blir de hørt?" i regi av Statsforvalteren, 7-milssteg gruppen. Her satte representantene fra utvalget fokus på hvordan medvirkning i Norge foregår, og om det er god medvirkning, og hvordan et nasjonalt ungdomsråd kan bidra til bedre medvirkning.

Det ble avholdt en samling i januar 2022, den 28. til den 30., hvor arbeidsgruppen ble invitert til Stortinget av stortingspresident Masud Gharakhani.

Den 3. mai 2022 var ANU på Stortinget. Der ble det avholdt orienteringer om en rekke viktige saker for Norge, som blant annet sametingets rolle, om komitéarbeid på Stortinget, og om ulike måter å påvirke nasjonal politikk.

I oktober 2022 ble det avholdt en konferanse for alle fylkeskommunale ungdomsråd i Norge på Gardermoen. Nasjonalt ungdomsråd var et av temaene som ble diskutert. Dette engasjerte konferansedeltagerne og ANU fikk mange gode innspill med tilbake til sitt arbeid.

Undersøkelser

Mot slutten av november 2021 sendte utvalget ut en høring til alle fylkeskommunale ungdomsråd i Norge, KS, statsforvalterne og interesseorganisasjonen Redd Barna. Arbeidsgruppen ønsket innspill på geografisk mandatfordeling, og valgprosessen for et nasjonalt ungdomsråd.

Utfordringer

Siden arbeidsgruppens start er det medlemmenes respektive fylkeskommuner som har finansiert arbeidet til ANU. I september 2021 tok ANU kontakt med både Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Barne- og familiedepartementet for å etterspørre finansiering av arbeidet. Sistnevnte departement viste til at BUFDIR, som forvalter departementets tilskuddsordninger, ikke har noen tilskuddsordninger som kan brukes til dette formålet.

Arbeid opp mot de fylkeskommunale ungdomsrådene

Arbeidsgruppen har kontinuerlig hatt kontakt med fylkesungdomsrådene i Norge for både innspill og meninger. Dette har bidratt til utvalgets arbeid videre med blant annet inkludering og en enklere kommunikasjon.

Kapittel 2: Historikk før ANU opprettelsen

Ungdommens bystyremøte i Oslo vedtok i 2010 at Ungdommens nasjonalforsamling skulle være én av de fem sakene de ønsket at Oslo bystyre skulle behandle det året. Oslo kommune behandlet saken i mai 2010. Det ble besluttet at ordføreren skulle anbefale Stortinget å utrede et nasjonalt medvirkningsorgan for ungdom.

Initiativet fra Ungdommens bystyremøte i Oslo ble fulgt opp av Barneombudet og UngOrg (tidligere BURO). De bestemte seg for å arrangere et pilotprosjekt for å vise Storting og Regjering hvordan et nasjonalt medvirkningsorgan for ungdom kan organiseres.

Ungdommens nasjonalforsamling ble gjennomført over tre dager i september 2010. Hvert fylke ble invitert til å delta med to ungdomsrepresentanter hver. Til tross for at det på daværende tidspunkt ikke var fylkesungdomsråd i alle fylkene, klarte 16 av 19 fylker å stille med ungdomsrepresentanter på arrangementet. Ungdommens nasjonalforsamling ble enige om fem prioriterte saker, inspirert av Ungdommens bystyremøte i Oslo sin modell. Én av de prioriterte sakene var:

Organisering av ungdommenes innflytelsesorgan på kommunalt, fylkeskommunalt og nasjonalt nivå.

Ungdommene tok selv initiativ til å opprette et Nasjonalt ungdomspanel med mandat til å jobbe for gjennomslag for de fem prioriterte sakene. Nasjonalt ungdomspanel bestod av 7 ungdommer fra Møre og Romsdal, Vestfold, Sør-Trøndelag, Nordland, Oslo, Akershus og Hordaland. De følgende behovene som ungdommene mente var viktigst å ivareta av et nasjonalt ungdomsråd var:

- Samordning i ungdomsråds kanalen.
- Behov for erfaringsutveksling på tvers av kommuner og fylker.
- Behov for å hjelpe fylker som ikke har eller har et dårlig fungerende råd.
- Behov for et organ med ansvar for å ivareta unges perspektiver i nasjonal politikk.

Etter Ungdommens nasjonalforsamling tok Barneombudet, Nasjonalt ungdomspanel og UngOrg initiativ til et møte med daværende Stortingspresident Dag Terje Andersen. Formålet med møtet var å undersøke om Ungdommens nasjonalforsamling kunne kobles til Stortinget på noen måte.

Det ble ikke arrangert Ungdommens nasjonalforsamling i 2011. Signalene fra Stortingets presidentskap og administrasjon var at de ønsket å ta over ansvaret for et nasjonalt medvirkningsorgan. Dermed overlot Barneombudet og UngOrg prosjektet til dem, men fortsatte å ha tett kontakt med Nasjonalt ungdomspanel.

Nasjonalt ungdomspanel fortsatte å jobbe med gjennomslag i de fem prioriterte sakene fra Ungdommens nasjonalforsamling 2010. De opprettet en samhandlingsplattform for fylkesungdomsrådene (Ungdommens representantskapsmøte), og bistod fylkene uten fungerende ungdomsråd med inspirasjon og kunnskap. Panelet holdt også kontakt med Stortinget om organiseringen av et nasjonalt medvirkningsorgan.

Ungdommens Storting ble arrangert for første gang i mars 2012. Stortingets administrasjon hadde ansvaret for arrangementet på oppdrag fra Stortingets presidentskap. Forsamlingen besto av to representanter fra hvert fylke. Representantene var valgt av fylkenes medvirkningsorganer eller plukket ut på annen måte i de fylkene som ikke hadde slike. På tidspunktet var det kun åtte fylker som hadde fungerende ungdomsråd på fylkesnivå.

Det var stor enighet blant deltakerne om behovet for et nasjonalt medvirkningsorgan. Deltakerne tok selv initiativ til å velge nye representanter til Nasjonalt ungdomspanel. Målet med et nytt Nasjonalt ungdomspanel var å fungere som en referansegruppe for Stortingets

administrasjon, samt jobbe opp mot presidentskapet og andre relevante aktører for å sikre en videreføring og utvikling av arrangementet.

I 2012 kom NOU 2011:20 om ungdom, makt og medvirkning ut på høring. NOU-en er en omfattende utredning av ulike påvirknings- og medvirkningsmuligheter for unge. Utvalget behandler i kapittel 5 de myndighetsinitierte ordningene (ungdomsrådskanalen). Flertallet går imot lovfesting av ungdomsråd på kommunalt og fylkeskommunalt nivå. Utvalget er samstemt imot et ungdomsråd på nasjonalt nivå.

Utvalgets flertall har følgende begrunnelse for ikke å lovfeste ungdomsråd på kommunalt og fylkeskommunalt nivå:

Begrunnelsen er at ungdomsråd vanskelig kan lovfestes og formaliseres på en måte som passer for alle kommuner. Flertallet legger til grunn at kommuner som har valgt ikke å etablere ungdomsråd mest sannsynlig har gode grunner til dette. Et nærliggende moment er at ungdomsråd vanskelig kan etableres på noen meningsfull måte i kommuner der det bor svært få ungdommer. Hele 29 av landets kommuner har færre enn 1000 innbyggere, og det er vår oppfatning at man ikke kan pålegge kommuner med svært få ungdommer i aktuell alder å etablere ungdomsråd.

Utvalget vektlegger disse argumentene når de går imot ungdomsråd på nasjonalt nivå:

Utvalget er skeptisk til premisset for [et nasjonalt ungdomsråd], nemlig at det ikke finnes kanaler for kontakt mellom ungdom og myndigheter på nasjonalt nivå, og vil påpeke at barne- og ungdomsorganisasjonene i dag er en kanal for slik kontakt.

De som deltar på det nasjonale nivået vil være selektert gjennom flere ledd, og vil mest sannsynlig utgjøre et elitesjikt. De kan derfor ikke fungere som representanter for «ungdom». Følgelig er det et demokratisk problem dersom et slikt organ skal fremme ungdoms ønsker og meninger overfor myndighetene.

Sporadiske arrangementer på nasjonalt nivå [eks. Ungdommens Storting] har først og fremst symbolsk verdi. Utvalget mener likevel at det er bekymringsfullt dersom slike arrangementer – som sjelden vil ha noen bred representasjon – erstatter den kontakten nasjonale myndigheter har hatt med ungdom gjennom barne- og ungdomsorganisasjonene.

Nasjonalt ungdomspanel (NUP) svarte på NOU-en i et eget høringssvar til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. NUP kritiserte utvalget for å ha misforstått ungdomsrådene og deres funksjon, samt ikke hente inn kunnskap og innspill fra de fungerende ungdomsrådene rundt om i landet. NUP kritiserte utvalget for å favorisere partikanalen og organisasjonskanalen over ungdomsrådskanalen, uten å se ungdomsrådskanalen som en supplerende medvirkningskanal og kilde til kunnskap om ungdom. NUP kritiserte også utvalget for å konkludere på tvers av kildematerialet, da alt kildemateriale som ble vist til i NOU-en utelukkende var positive til et nasjonalt ungdomsråd.

Ungdommens Storting ble arrangert for andre, og siste gang i 2013. Det var 55 deltakere, hvorav 19 var forbeholdt fylkenes medvirkningsorgan for unge og 36 plasser var *åpne plasser* som enkeltpersoner, skoleklasser eller andre interesserte kunne søke på. Nasjonalt ungdomspanel var skeptiske til modellen som ble valgt. De opplevde at arrangementet ikke la opp til reell medvirkning, men i stedet hadde en symbolsk funksjon med læring i sentrum. Det var ikke i tråd med det fylkesungdomsrådene hadde sett for seg at et nasjonalt medvirkningsorgan skulle være.

Også i 2013 tok deltakerne på Ungdommens Storting initiativ til å sette ned en arbeidsgruppe tilsvarende Nasjonalt ungdomspanel. Denne gangen kalte de organet "Arbeidsgruppen for opprettelsen av et nasjonalt medvirkningsorgan for ungdom" (ANMU). I likhet med de tidligere arbeidsgruppene jobbet også disse videre med forslag til struktur og vedtekter for et Nasjonalt ungdomsråd.

Det er uklart for ANU hvorfor stortingsadministrasjonen avsluttet samarbeidet med ANMU, og hvorfor det ble besluttet at Ungdommens Storting ikke skulle arrangeres igjen i 2014. ANU har forstått det slik at heller ikke de fylkeskommunale ungdomsrådene jobbet aktivt med å få opprettet et Nasjonalt ungdomsråd etter dette.

I 2018 opprettet koordinatorkoordinatornettverket bestående av koordinatorene for fylkesungdomsrådene i Norge et internt arbeidsutvalg. Det var for å kunne følge opp større initiativ fra fylkesungdomsrådene i fremtiden som f.eks. opprettelsen av et nasjonalt medvirkningsorgan for ungdom.

Samme året (2018) ble ungdomsråd lovfestet på kommunalt og fylkeskommunalt nivå. Siden ny kommunelov og forskrift for medvirkningsordninger trådte i kraft i 2019 er situasjonen nå at det er ungdomsråd i alle kommuner og fylker. Det har vært en stor innsats på å styrke kompetansen på medvirkning hos administrasjon og politikere, noe som har ledet til bedre medvirkningsprosesser og et bredere perspektiv på politiske saker. Til tross for at unge nå har en mye større mulighet til å få sine perspektiver lyttet til, er det en oppfatning, særlig blant fylkesungdomsrådene, at det er behov for et organ med ansvar for å ivareta unges perspektiver i politiske saker på nasjonalt nivå.

Kapittel 3: Hvorfor trenger vi nasjonalt ungdomsråd?

I dette kapitlet presenterer vi argumenter for hvorfor Norge behøver et nasjonalt ungdomsråd. Både de juridiske, prinsipielle og praktiske argumenter vil her redegjøres for. Utover dette vil det også refereres til tidligere uttalelser fra Stortinget, samt offentlige utredninger som enten direkte eller indirekte har påpekt behovet for et nasjonalt ungdomsråd.

3.1 Juridiske argumenter

Norges internasjonale forpliktelser taler også for et nasjonalt ungdomsråd. Barnekonvensjonens artikkel 12 (1), lyder som følger:

"Partene skal garantere et barn som er i stand til å gjøre danne seg egne synspunkter, retten til fritt å gi uttrykk for disse synspunkter i alle forhold som vedrører barnet, og tillegge barnets synspunkter behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet."

Barn har med andre ord rett til å høres i enhver sak som angår dem, både som individ eller gruppe. Denne bestemmelsen støttes også opp av Grunnlovens §104 første avsnitt, som lyder:

Barn har krav på respekt for sitt menneskeverd. De har rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv, og deres mening skal tillegges vekt i overensstemmelse med deres alder og utvikling.

Ifølge Bærekraftsmålene, som Norge er juridisk bundet til å følge, står det følgende under mål 16.7 at partene skal "sikre lydhøre, inkluderende, deltakelsesbaserte og representative beslutningsprosesser på alle nivåer". Dette beskriver tydelig at også barn og unges rettigheter til å bli hørt, og muligheter til å medvirke, skal prioriteres. Det blir også sett som viktig at ungdom skal ha muligheten til å ta del i beslutningsprosesser, også på nasjonalt nivå.

Disse bestemmelsene var blant de tyngste juridiske argumenter under lovfesting av medvirkningsorganer på kommunalt og fylkeskommunalt nivå. Det er derfor rimelig å anta at innholdet i disse bestemmelser gjelder tilsvarende på nasjonalt nivå.

ANU har forhørt seg med professor Kirsten Sandberg ved juridisk fakultet på Universitetet i Oslo. På spørsmål om hvorvidt Stortinget kan sies å oppfylle de krav til medvirkning som stilles i barnekonvensjonens artikkel 12, svarer Sandberg følgende: "Det er uansett på det rene at retten til medvirkning ikke bare gjelder lokalt, men også i nasjonal politikk. Barn har en rett til å bli hørt, ikke bare til å benytte sin ytringsfrihet. Hvordan retten til medvirkning skal gjennomføres, er mer opp til det enkelte land. Det kan være spørsmål om organisering, representasjon osv. Men at det ut fra art. 12 bør finnes et organ for høring av barn på nasjonalt nivå, er jeg enig i. Hvis det skal være reell medvirkning i lovgivnings- og budsjettprosesser, bør dette antakelig gi råd ikke bare til regjeringen, men også direkte til de folkevalgte." (hele uttalelsen ligger vedlagt)

Vi forstår det slik at kravet til medvirkning Barnekonvensjonens artikkel 12, er like strenge på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Videre må en da stille spørsmål ved hvorvidt disse oppfylles i dag. Dette er det ifølge Sandberg, vanskeligere å svare konkret på. Det må dog påpekes at ettersom kravene er like, vil det også bety at praksisen i de enkelte saker også bør være noenlunde lik. Dette oppleves ikke å være tilfellet i dag. Det som bør være medvirkning i alle saker som angår ungdom, og da jfr. Barnekonvensjonen av en "representant eller egnet organ", fremstår mer som sporadisk medvirkning av de grupper det er enklest å få tak i.

3.2 Prinsipielle argumenter

I 2018 lovpåla Stortinget medvirkningsorganer for ungdom for alle landets kommuner og fylkeskommuner. Beslutningen hadde sin bakgrunn i barnekonvensjonen, FNs bærekraftsmål og Grunnlovens §104, samt en grunnleggende forståelse av at barn og unges stemme er viktig i samfunnsutviklingen, og for å få gode beslutninger. ANU ønsker å presisere at dette var et viktig og riktig grep, og erfaringer i etterkant tyder også på at det har medført et betydelig løft for medvirkningen i Norge, både praktisk og prinsipielt.

Det er dog interessant at mens Stortinget lovpåla medvirkningsorganer for ungdom for kommunene og fylkeskommunene, har Stortingets egen innsats for å sikre barn og unges stemme i egen saksbehandling, vært heller begrenset. Det må påpekes det som synes å være ulike standarder i barn og unges rett til medvirkning, uten hjemmel i lov.

3.3 Praktiske argumenter

Legger man det juridiske, og det prinsipielle til side, kommer det mest tungtveiende argumentet til syne: det praktiske. ANU vil hevde, med bakgrunn i uttalelser både fra politikere og administrativt ansatte: Stortinget behøver et nasjonalt ungdomsråd.

I flere saker har Stortinget tidligere hatt utfordringer med hvem de skal henvende seg til dette gjelder blant annet saken om ny opplæringslov. Dette viser et tydelig behov for et formelt høringsorgan Stortinget kan henvende seg til for å innhente innspill fra barn og unge.

Utover dette er det også et faktum at barn og unges innspill styrker saker. De beste beslutningene blir tatt i meningsbrytningen mellom erfaring og teori. For erfaring om hvordan barn og unges stilling er i Norge i dag, kreves samtaler med barn og unge. Det vil derfor påpekes at Stortinget best vil kunne oppfylle sitt virke ved opprettelsen av et nasjonalt ungdomsråd.

3.4 NOU 2022: 5

Del 2 av den offentlige utredningen om regjeringens håndtering av koronapandemien slår fast følgende på s. 390:

Som vi har vist, har flere instanser kritisert de besluttende myndighetene for å ikke lytte til barn og unge under pandemien når de tar beslutninger som berører dem direkte. Elevrådene og ungdomsrådene har i realiteten vært ute av drift i perioder med strenge smitteverntiltak. Kommisjonen kan heller ikke se at myndighetene har gjort noen systematiske forsøk på å få fram barn og unges stemmer gjennom høringsprosesser.

Vi viser også til at utvalget skriver på side 390 at:

[b]arn og unges medvirkning i beslutningsprosesser som angår dem, er også relevant for diskusjonen om koordinering på direktoratsnivå. Arbeidet med å bedre koordineringen bør også på nasjonalt nivå inneholde en strategi for å styrke barn og unges medvirkning.

Departementet viser til at det var en svakhet under pandemien at myndighetene ikke klarte å bruke de allerede etablerte medvirkningsstrukturene på lokalt og regionalt nivå. Erfaringene fra fylkesungdomsrådene er at medvirkningsstrukturer som fungerer godt til vanlig, også fungerer i krisetid. De fylkeskommunale rådene som fungerte god før pandemien, klarte å holde på medlemmer og aktivitet under pandemien. Samtidig ble det under pandemien ekstra tydelig at det manglet etablerte strukturer myndighetene kunne ta i bruk på nasjonalt nivå for å raskt hente inn innspill fra barn og unge som er opplært i å løfte perspektivene til ungdom generelt. De viktigste og mest inngripende beslutningene under pandemien ble tatt på nasjonalt nivå, uten noen form for medvirkning fra barn og unge selv.

For å svare opp dette, vurderes det som nødvendig å opprette et nasjonalt ungdomsråd. Dette fordi et slikt organ vil være det eneste demokratiske representative organ, som vil kunne representere ungdom på nasjonalt nivå.

3.4 Utvalg som tidligere har fungert som ungdommens stemme i nasjonale saker

Flere utvalg har "funget" som et nasjonalt ungdomsråd tidligere. Blant disse er LNU, EO og nettverket for fylkesungdomsråd. Det at disse er blitt brukt som talerør for barn og ungdom illustrerer behovet for et nasjonalt ungdomsråd. Samtidig er det viktig å påpeke at disse organer ikke bør representere barn og unge som gruppe på nasjonalt nivå i Norge. Dette fordi de hverken er demokratisk eller programmessig forankret til nettopp dette.

Landsorganisasjonen for norske barne- og ungdomsorganisasjoner

Landsorganisasjonen for norske barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU) er et av organene som tidligere har blitt sett på som et nasjonalt ungdomsråd. Organisasjonen er en paraplyorganisasjon for landets barne- og ungdomsorganisasjoner. LNUs øverste organ er Barne- og ungdomstinget. På tinget velges LNUs styre, som har ansvaret for den daglige driften av organisasjonen. LNUs vedtekter slår fast at kun medlemmer som er nominert av medlemsorganisasjonene eller av valgkomiteen er valgbare.

LNU er, av Stortinget og andre, blitt referert til som et utvalg for å representere norsk barn og ungdom. Dette ble blant annet trukket frem i NOU 2011:20. Sett i lys av LNUs valgordning finnes det liten tvil om at organisasjonens styre, samt dens politikk, er langt fra det enkelte medlem i den enkelte medlemsorganisasjon. Selv med en mer demokratisk valgordning og et bredere forankret politisk grunndokument, gjenstår problemet med at LNU fremdeles kun representerer ungdommer som er medlem av organisasjoner som igjen er medlemmer av LNU. Dette gjør i praksis at LNU ikke representerer norsk ungdom som helhet, og heller ikke svarer til disse på noen direkte måte. Dermed utgjør organisasjonen et lite optimalt representasjonsutvalg for norsk ungdom.

Nettverket for fylkesungdomsråd

Nettverket for fylkesungdomsråd er også et utvalg som tidligere blitt sett på som et nasjonalt ungdomsråd. Nettverket består av de 11 lederne av fylkeskommunale medvirkningsorganene for ungdom, og har som sådan en formell folkevalgt rolle. Valgordningen i de ulike fylkene er ulike, men felles for alle 11 ledere er at de er tydelig definerte som folkevalgte, jf. § 5-2 i lov om kommuner og fylkeskommuner.

Utfordringen med å benytte dette organet er at organets ansvarsområder er fylkeskommunale og ikke nasjonale. Nettverket bør prioritere å jobbe felles med saker som er av høy relevans for alle fylkeskommunene, og det er heller ikke ressurser og tid nok for at nettverket skal uttale seg i nasjonale saker. Nettverket sett det som nødvendig å uttale seg i noen nasjonale saker. Det har vært i de nasjonale saker der nettverket har vurdert det som helt nødvendig at noen representerer barn og unge i nettopp disse sakene.

Elevorganisasjonen

Også Elevorganisasjonen (EO) har tidligere fungert som et organ som er blitt ansett som representativt for norsk ungdom. Dette har spesielt vært gjeldende i skolesaker, men også i utredninger som NOU 2022: 5. Det er her EO sitt sentralstyre som hovedsakelig har fungert som hovedforsamling for denne medvirkningen. Sentralstyret i EO velges av et utvalg av EO sine medlemmer (Elevtinget), og er som sådan ikke forankret i medlemsmassen som helhet.

Hovedutfordringen med å la EO uttale seg på vegne av ungdom generelt, er at EO ikke er representativ for alle Norges ungdommer. For det første er EO kun representative for sine medlemmer, som består av elever i videregående og ungdomsskole. Det er her viktig å nevne at en stor del av Norges VGS elever er EO-medlemmer, men langt fra alle. Når det gjelder ungdomsskoleelever, er det tilnærmet ingen elever som er medlem fra disse. Dette medfører at EO er langt fra representativ for en stor andel av norsk ungdom. EO er å anse som en viktig stemme i nasjonale saker om skole, hvor deres rolle er ganske lik fagforeningenes rolle i arbeidslivssaker. De er derimot ikke å anse som en representativ stemme for ungdom i andre saker.

Koordineringsgruppen til BUFDIR

Den 2. april 2020, oppnevnte regjeringen en koordineringsgruppe for å følge med på situasjonen til sårbare barn og unge. Koordineringsgruppen bestod av voksne som skulle ivareta barn og unges interesser i pandemien. Dette utvalget fungerte også tett opp mot forfatningen av NOU 2022: 5. Dette på tross av at utvalget ikke hadde ungdommer.

ANU ønsker å påpeke at koordineringsgruppen ledet av Bufdir har vært en viktig premisleverandør for den nasjonale politikken for smitteverntiltak for barn og unge. ANU vil presisere at det var bra at noen fremmet interessene til barn og unge i situasjonen med pandemi og strenge tiltak. Likevel er det en betydelig svakhet at ingen barn eller unge ble hørt i prosessen. Denne rollen kunne blitt fylt av et representativt nasjonalt ungdomsråd.

Ungdomspaneler¹

I regjeringsplattformen fra Granavolden 2019 står det, som et av tiltakspunktene i kapitlet om Barn, familie, likestilling og forbrukerrettigheter:

Regjeringen vil:

- *Sette ned et ungdomspanel som skal gi råd til regjeringen i aktuelle saker som for eksempel integrering, psykisk helse og frafall i videregående skole.*

Det er hvert enkelt departement som selv er ansvarlig for å ta initiativ til, opprette, velge deltagere til og bruke ungdomspanel.

Siden 2019 har det vært etablert flere ungdomspaneler for å sikre medvirkning fra ungdom i ulike saker som regjeringen har arbeidet med, blant annet for å gi råd om ungdom i lavinntektsfamilier og Ungdommens distriktspanel.

Vi har inntrykk av at disse panelene har fungert godt, og at det har blitt innført rutiner for å rekruttere til slike paneler. Ungdomspanelene kan gi god medvirkning i enkeltsaker eller på enkeltområder, og kan bidra til at ungdoms stemmer blir hørt i saker som er viktige for ungdom.

Hovedutfordringen med regjeringsoppnevnte ungdomspaneler er at de er initiert av beslutningstakere for å gi innspill til saker som de ønsker innspill til. De gir ikke ungdom anledning til selv å initiere saker som er viktige for dem.

Kapittel 4: Valg

ANU har drøftet flere ulike ordninger for sammensetning og valgprosess for et nasjonalt ungdomsråd (heretter Ungdomstinget) i sitt arbeid. De ulike ordningene ble sendt ut på høring i november i 2021. Gjennom rapporten vil 51 medlemmer av selve ungdomstinget bli lagt til grunn. Dette er ikke et fastsatt antall ANU anbefaler, men et tall som er brukt for å ha

---

¹ Dette avsnittet var ikke en del av ANUs opprinnelige sluttrapport, men er lagt til av fylkesledernetverket i møte 06. juni 2023.

noe å ta utgangspunkt i for både komitéfordeling og lignende. I dette kapittelet skal vi gjennomgå de ulike ordninger for sammensetning og valgprosess.

4.1 Sammensetning

Den amerikanske senatsmodellen: to representanter per valgdistrikt:

Et av forslagene som har vært drøftet er om nasjonale ungdomsrådet skal bestå av to representanter fra hvert valgdistrikt. Dette uavhengig av innbyggertall og landareal. I tillegg om det skal det være en ledertrio, valgt uavhengig av fylke, slik at rådets totale medlemsmasse blir to per distrikt pluss ledertrio. Dette er en modell som blant annet praktiseres av det amerikanske senatet.

Den positive siden med et slikt forslag er at systemet ville vært forutsigbart og enkelt. Dette vil kunne gjøre det mer forståelig for en større andel av befolkningens ungdom, og vil kunne gjøre det lettere å opprettholde rådet i lengden. Modellen sikrer at hvert valgdistrikt har lik representasjon, uavhengig av hvor mange ungdommer som bor der. De negative konsekvensene vil derimot komme av at valgdistriktenes yttergrenser ikke reflekterer dagens samfunnsforhold. Valgdistriktenes grenser er hentet fra Norges fylkesinndeling, hvis yttergrenser i all hovedsak ble fastsatt på 16- og 1700-tallet under helt andre demografiske forhold enn de vi har i dag. Modellen vil dessuten føre til en betydelig matematisk ujevn mandatfordeling, som vil bety at rådet ikke representerer norsk ungdom på en balansert måte.

Den norske Stortingsmodellen: modell der man inkluderer både valgdistriktenes areal og folketall

En annen modell som har blitt vurdert er basert på at det vedtas et bestemt antall plasser i ungdomstinget. Disse plassene fordeles videre på valgdistriktene etter et forholdstall som tar hensyn til både landarealet (dvs. gir flere plasser til geografisk store distrikter) og innbyggertall. Dette er en ordning som også benyttes ved mandatfordelingen i Stortinget. Mandatfordelingen regnes ut av departementet eller stortingsadministrasjonen og offentliggjøres i god tid før medlemmene velges. Det kunne i særlige tilfeller være aktuelt med utjevningsmandater til enkelte valgdistrikter. Se forøvrig merknadene til lovforslaget i kapittel 8.

Det positive med en slik modell er at man kan lage en formel (basert på Stortingets modell) som skaper en jevn og rettferdig mandatfordeling for både geografiske store fylker med liten befolkning, og geografisk små fylker med forholdsvis stor befolkning. Dette vil tilrettelegge for at rådet vil kunne representere norsk ungdom på en balansert måte. På den andre siden er modellen komplisert, og kan være vrien for landets ungdom å forstå.

Dette er ANU sin foretrukne modell, og den skisseres i hele sin utstrekning i kapittel 8, tredje delkapittel.

4.2 Øvrige representanter

ANU har også vurdert hvorvidt andre aktører skal ha særskilt plass i Ungdomstinget. Her har både aktører som LNU, EO og Sametingets Ungdomspolitiske Utvalg (SUPU) vært oppe til vurdering.

Eleveorganisasjonen

Det vurderes dithen at EO er å betrakte som en interesseorganisasjon. Det vektlegges her i særdeleshet at dersom det skal åpnes for interesseorganisasjoner på fast plass, vil dette kunne medføre at flere organisasjoner vil kunne be om dette. Dette vil utfordre noe av tanken om et uavhengig organ. EO er også en saksspesifikk organisasjon, og vil som sådan ha lite grunnlag for å uttale seg i det mangfold av saker et medvirkningsorgan for ungdom vil behandle.

Derfor er det vurdert at EO ikke bør inneha en fast plass i Ungdomstinget.

Landsorganisasjonen for norske barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)

Når det kommer til LNU, er to momenter viktige: LNUs representativitet, og Ungdomstingets uavhengighet. For det første er LNU en organisasjon viss styre velges ut ifra en forsamling hvor kun medlemmer av organisasjonens medlemsorganisasjoner har direkte eller indirekte påvirkning på utfallet. Utover dette er en sentral tanke at det nasjonale medvirkningsorganet for ungdom skal være en uavhengig forsamling. LNU er en organisasjon som består av ulike medlemsorganisasjoner, hvorav enkelte også har tilknytning til partipolitikken.

Det vurderes derfor dithen at fast representasjon fra LNU av denne årsak vil kunne sette uavhengigheten til Ungdomstinget på spill, noe som ikke arbeidsgruppen ønsker.

Sametingets ungdomspolitiske utvalg (SUPU)

Den siste organisasjon som har vært oppe til vurdering er SUPU. I denne vurderingen er følgende momenter viktige i særdeleshet: SUPU sin uavhengighet og Norges internasjonale forpliktelser. Når det gjelder SUPU sin uavhengighet er det viktig å understreke følgende: SUPU er å betrakte som et ungdomsråd. Dette medfører at organets formål er å representere ungdom som gruppe opp mot beslutningstakere i sametinget. På denne måten skiller organisasjonen seg markant fra de to ovennevnte. Når det kommer til Norges internasjonale forpliktelser er det viktig å ivareta samiske interesser i all saksbehandling. Dette er alle forvaltningsnivå bundet til av FNs erklæring om urfolks rettigheter. Dette vil også gjelde et fremtidig ungdomsting.

ANU vurderer derfor at SUPU skal disponere en fast plass i Ungdomstinget. Forslaget til hvordan dette skal gjennomføres skisseres i kapittel 8, tredje delkapittel.

4.3 Valgprosess

I arbeidet har ANU vurdert ulike modeller for valgprosess for Ungdomstinget. De ulike modeller for valgprosess har vært vurdert opp imot målet om å hindre et såkalt "elitestyre", samt å sikre god representasjon og representative demokratiske prosesser.

Følgende tre hovedmodeller er blitt vurdert:

Distriktstise ungdomskonferanser

En av modellene som har vært oppe til vurdering er muligheten for å organisere distriktstise ungdomskonferanser. Det er her blitt vurdert to ulike modeller for denne.

Modell 1

Statsforvalter eller annen regional forvaltningsmyndighet arrangerer en konferanse. Invitert til konferansen er alle ungdommer innenfor valgdistriktet eller fylket underlagt nasjonalt gitte rammer. På konferansen velges medlemmer til Ungdomstinget, samt at det tegnes ned et politisk program som vil være de valgte representanters politiske grunndokument.

Det positive med en slik modell vil være muligheten for tydelig forankring til valgdistriktet, samt muligheten for nedtegnelsen av et politisk grunndokument. Det er dog også fare for at konferansen kan ha liten oppslutning, og at graden av representativitet dermed blir noe lavere.

Dette er ANU sin foretrukne modell, og den skisseres i hele sin utstrekning i kapittel 8, tredje delkapittel.

Modell 2

Statsforvalter eller annen regional forvaltningsmyndighet arrangerer en konferanse. Det sendes deretter ut varsel til alle kommuner og fylkeskommunen innen valgdistriktet eller fylket om at det kommunale eller fylkeskommunale ungdomsrådet får mulighet til å sende to delegater til konferansen. På konferansen velges medlemmer til nasjonalt ungdomsråd, samt at det tegnes ned et politisk program som vil være de valgte representanters politiske grunndokument.

Det positive med en slik modell vil være muligheten for tydelig forankring til valgdistriktet, samt muligheten for å arrangere konferansen til en overkommelig pris. Det er dog en utfordring at det potensielt kan sies å være et "elitesjikt" av ungdom som velger representantene. På denne måten må den sies å være demokratisk underlegen modell 1.

Det positive med en slik modell vil være muligheten for tydelig forankring til valgdistriktet, samt muligheten for å arrangere konferansen til en overkommelig pris. Den er også i praksis mer gjennomførbar og forutsigbar enn modell 1, ettersom medlemmene av de fylkeskommunale ungdomsrådene har høyere sannsynlighet for å være engasjert og investert i denne typen arbeidet en ungdom for øvrig. Det er dog en utfordring at det potensielt kan sies å være et "elitesjikt" av ungdom som velger representantene. På denne måten kan den sies å være demokratisk underlegen modell 1.

Nasjonal ungdomskonferanse

En annen mulighet er arrangementen felles nasjonal ungdomskonferanse. Det finnes her også to modeller for hvordan det kan tenkes at en slik forsamling vil se ut.

Modell 1

Regjeringen eller annen nasjonal forvaltningsmyndighet inviterer til en nasjonal ungdomskonferanse. Konferansen vil foregå som en delvis fysisk og delvis digital konferanse. Hvor delegatene sitter samlet regionalt, og er koblet sammen via videolink. Alle ungdommer, underlagt gitte nasjonale rammer, er invitert til å delta på konferansen fra sin

“satellitt”. Dag 1 av konferansen vil være regional hvor deltakerne fra den enkelte region velger sine representanter og setter ned sine politiske grunndokumenter. Dag 2 av konferansen vil bestå av valg av leder og nestledere (presidentskap) i Ungdomstinget, samt nedsetting av en felles nasjonal politisk plattform for rådet.

Modell 2

Regjeringen eller annen nasjonalt forvaltningsmyndighet inviterer til en nasjonal konferanse. Kommuner og fylkeskommuner varsles om at deres medvirkningsorgan for ungdom inviteres til å oppnevne et antall representanter som skal representere kommunen eller fylket på den nasjonale konferansen. En slik konferanse kan, avhengig av hvorvidt en lander på geografisk representasjon fra fylke eller valgdistrikt, potensielt ses i sammenheng med det årlige Ungdommens Fylkesting e.l. som avholdes i alle landets fylker.

Ungdomstingets medlemmer, sammen med forvaltningen, arrangerer en konferanse i hvert valgdistrikt. All ungdom innenfor valgdistriktet er invitert til konferansen. Her ser vi for oss en prosess med informasjon om hva Ungdomstinget er, og hva som forventes av medlemmene. Til slutt vil det velges en valgliste for valgdistriktet. I all hovedsak er ideen lik “en nasjonal ungdomskonferanse”, forskjellen er at det er fylkesvis.

Direkte valg (valgkamp)

Den tredje løsningen vi har sett på er direkte valg. Her tenker ANU at valget holdes i alle valgdistrikter på en og samme dag i september måned hvert annet år. Valgene holdes i første og tredje året av hver stortingsperiode. Det vil her være anledning til alle med stemmerett i valget til selv å stille til valg.

For å stille til valg kreves en liste med minimum så mange navn som valgdistriktet har delegater. Listen vil måtte rapportere inn et kampanjeutvalg som står ansvarlige for gjennomføringen av valget. Valgkampanjens utstrekning begrenses av reglement om, blant annet, hvor store summer som kan brukes på gjennomføringen. Overskridelser av dette vil medføre bøtelegging, og eventuelt utestengelse.

Der valget vil holdes som et forholdsvalg når mer enn ett forslag til valgliste blir godkjent i et valgdistrikt. I andre tilfeller holdes valget som flertallsvalg. I valget skal det være anledning til å avgi forhåndsstemmer, dette er viktig for å sikre alle ungdommers mulighet til å avgi stemme ved valget.

4.4 Geografisk grunnlag

Dette er en diskusjon som gjentatte ganger har kommet opp i forbindelse med ANU sitt arbeid for et nasjonalt medvirkningsorgan for ungdom. Med de nye fylkene som oppsto som følge av regionreformen, er det et faktum at valgdistrikter og fylker, ikke lengre følger samme geografiske inndeling. Dette medfører at det må tas en vurdering av hvorvidt et Ungdomstinget skal være koblet opp mot fylker eller valgdistrikter.

Fylker

ANU mener at det er en verdi i at valgsystem og øvrige overordnede faktorer i Ungdomstinget er enkle å forstå. Det vurderes her dithen at det er rimelig å anta at en større andel av landets ungdommer kjenner fylkesinndelingen enn valgdistriktsinndelingen. Som

sådan hadde det i et slikt perspektiv vært en fordel dersom ungdomstinget hadde hatt sin primære geografiske kobling mot fylkene heller enn valgdistriktene.

Videre har dette også relevans opp mot den praktiske gjennomføringen av valget. Mens det finnes flere forvaltningsorganer, deriblant statsforvalteren og fylkeskommunen, som sokner til fylkesgrensene, har vi ingen forvaltningsmyndigheter, eller øvrige aktuelle organer, som sokner til valgdistriktsinndelingen. Dette medfører at den praktiske gjennomføringen av et valg, det være seg gjennom konferanser eller direkte, kan bli enklere å gjennomføre gitt at fylkesgrensene danner det geografiske representasjonsgrunnlaget.

Det er dog to betydelig negative sider ved benyttelse av fylkesgrensene. Det er mandatfordelingen og det prinsipielle. Det vurderes først og fremst dithen at det er en fordel om folkevalgte nasjonale organer følger samme geografiske inndelingsgrunnlag. Dette kommer blant annet av at en da vil få en mandatfordeling som i større grad representerer befolkningen som helhet. Store fylker vil kunne oppleve liten representasjonsgrad fra deler av fylket, og dette oppleves som en betydelig utfordring.

Valgdistrikt

Den andre muligheten er som nevnt å bruke Stortingets 19 valgdistrikter. Dette har flere fordeler. Blant annet vil det gjøre mandatfordelingen enkel, ettersom en da vil kunne gjennomføre fordelingen ganske likt hvordan den fungerer for Stortinget for øvrig. Videre ligger det også en rent prinsipiell tanke i bunn med det. Dersom vi skal ha et nasjonalt medvirkningsorgan for ungdom, er det en betydelig fordel dersom dette utvalget følger noenlunde samme prinsipielle ramme som Stortinget, dermed valgdistrikter.

Det er dog en utfordring knyttet til at det ikke finnes forvaltningsmyndigheter knyttet til valgdistriktene. Kanskje er det mulig å få eksempelvis statsforvalteren til å påta seg ansvaret, men dette vil gjøre prosessen mer komplisert. Dermed kan det klart argumenteres for at i forhold til det rent praktiske er valgdistriktene underlegen fylkesgrensene.

Videre er det også negative sider ved å bruke valgdistrikter. Det er eksempelvis en anselig utfordring at få unge er kjent med valgdistriktene. Som nevnt tidligere må det etterstrebtes at Ungdomstinget er organisert på en måte som unge forstår. Det kan med andre ord være uheldig, fra et rent demokratisk perspektiv, å benytte valgdistrikter fremfor fylkesgrenser.

Dette er ANU sin foretrukne modell, og den skisseres i hele sin utstrekning i kapittel 8, tredje delkapittel.

Kapittel 5: Forretningsorden til Ungdomstinget

Gjennom arbeidet ANU har gjennomført har ulike forretningsorden blitt vurdert. Vi ser av både Stortingets og Sametingets forretningsorden at de organiserer seg i komiteer og dette er da foreslått for Ungdomstinget også.

Ungdomstingets forretningsorden er Ungdomstingets eget prosedyrereglement, som gir regler av helt sentral betydning blant annet for ungdomstingets saksbehandling og for virksomheten i plenum og i komiteene. Formelt vedtas forretningsordenen på nytt ved starten av hver sesjon med hjemmel i Grunnlovens § 66.

Delkapittel 1 - hvordan ungdomsrådet konstituerer seg

1.1 Konstituering etter valg

Nytt Ungdomsråd trer i kraft i oktober etter valget. Det vil da formelt velges av Stortinget og godkjennes i samråd med Kongen.

Når Ungdomsrådet trer sammen etter det formelle valget, overtar etter anmodning presidenten i forrige ungdomsråd midlertidig presidentstillingen. Er vedkommende ikke til stede, overtas etter anmodning presidentstillingen av, i prioritert rekkefølge:

1. Den av det forrige ungdomsråds visepresidenter som rangerte høyest.
2. Den av de tilstedeværende representanter som lengst har vært medlem av Ungdomsrådet. Dersom to eller flere har vært medlemmer av Ungdomsrådet like lenge, har den fortrinnsrett som er eldst av år.

Presidenten foretar navneopprop og mottar representantenes og vararepresentantenes fullmakter. Ungdomsrådets reglement godkjennes.

Deretter erklærer presidenten Ungdomsrådet for lovlig konstituert og gir melding til Kongen om dette.

I salen tar representantene plass etter den alfabetiske rekkefølgen av valgdistriktene.

Det skal ikke settes noe nedre aldersbegrensning, men medlemmer skal ikke ha fylt 19 på valgtidspunktet, sml. kommuneloven § 5-12 tredje avsnitt.

1.2 Valg av presidenter og sekretariat

Ved begynnelsen av en ny periode velger ungdomsrådet president, første visepresident og annen visepresident.

Ved det første valget av ungdomsrådets president og visepresidenter i valgperioden foregår avstemningene ved sedler uten underskrift. Ved senere valg i samme valgperiode foregår avstemningene etter § 60 første ledd bokstav a, med mindre vilkårene for avstemning ved sedler uten underskrift i § 60 første ledd bokstav d er oppfylt, slik som står skrevet i Stortingets forretningsorden.

Valg innad i ungdomsrådet krever simpelt flertall. Oppnår ingen av kandidatene slikt flertall ved første valg eller ved fritt omvalg, foretas bundet omvalg mellom de to kandidatene som har fått størst stemmetall, i likhet med Stortingets praksis etter Forretningsorden § 61 annet ledd.

Dersom minst en femtedel av representantene sender skriftlig krav til presidenten om nytt valg av Ungdomsrådets president eller en visepresident, skal Ungdomsrådet foreta slikt valg.

Sekretariatet er ansatt under Stortingets administrasjon og skal derfor formelt vedtas for en videre periode. Dersom det skjer endringer i sekretariatet, skal disse godkjennes av Ungdomsrådet.

1.3 Permisjon

Søknad om permisjon for representantene behandles av Ungdomsrådet etter innstilling av presidentskapet. Permisjon innvilges normalt ved sykmelding. Representanter som har hatt permisjon, skal melde seg til sekretariatet når de kommer tilbake.

Delkapittel 2 - Mandat

Oppgaven til Ungdomstinget er å være et rådgivende høringsorgan for Stortinget, Regjeringen og andre offentlige myndigheter, som skal gi ungdommen mulighet til å uttale seg i nasjonale saker som er av stor betydning for ungdom i alle deler av landet. Rådet skal ikke uttale seg om utenrikspolitikk eller forsvarspolitikk dersom dette ikke direkte angår norsk ungdom. Gradert informasjon skal heller ikke behandles.

Ungdomstinget skal være et talerør for ungdom i Norge, og skal sikre en bred, åpen og tilgjengelig medvirkning fra ungdom i hele landet i alle saker som gjelder dem. Rådets formål er å gi ungdom reell mulighet til påvirkning i nasjonale saker, fremme ungdommens samfunnsengasjement, og skape et godt og trygt debattklima rundt saker som angår ungdom i landet.

Det skal lages en nasjonal handlingsplan med 2 års varighet ved valg av nytt råd, som skal fastsette saker rådet skal jobbe for i sin valgperiode. Det vil fremdeles være mulighet for å ta opp andre saker i løpet av valgperioden, både fra rådet selv og andre instanser.

Alternativ for hvordan et handlingsprogram kan dannes basert på de to ulike valgalternativene:

Alternativ 1:

Under valget i de ulike fylkene skal det lages politiske grundokumenter i de ulike fylkene. Dette vil være det politiske grunnlaget for representantene fra det valgdistriktet.

Alternativ 2:

Ulike grupper/lister stiller til valg i de ulike valgdistriktene med egne handlingsprogram.

Det vil årlig lages en årsmelding som sendes til Kongen som orienteringssak for å sikre at rådet har oppfylt sitt mandat.

Delkapittel 3 - Ungdomsrådets plenumsmøter

Det første ordinære plenumsmøtet etter valget avholdes ved at alle representantene samles på Stortinget. Representantene tar da plass etter den alfabetiske rekkefølgen av valgdistriktene.

Det planlegges fire møter i året, forholdsvis et per kvartal, der hele Ungdomsrådet møtes. For at rådet skal være beslutningsdyktige skal $\frac{2}{3}$ av medlemmene være til stede. Møteledelsen er av Presidenten. Dersom personen ikke er til stede, skal den med høyest rangering av visepresidentene lede møtet. Dersom ingen i presidentskapet er til stede kan ikke et møte holdes.

Innkalling til Ungdomsrådets møter skjer ved at Presidentskapet, i samråd med sekretariatet, sender ut innkalling senest 4 uker før møtedato. Sakspapirer sendes ut senest 1 uke før møtedato.

Dersom avvikling av et møte blir sett som nødvendig skal dette skje ved at Presidentskapet sender ut melding til alle Ungdomsrådets medlemmer senest 2 dager før møtestart.

3.1 Permisjon

Søknad om permisjon for representantene behandles av Ungdomsrådet etter innstilling av presidentskapet. Permisjon innvilges normalt ved sykmelding. Representanter som har hatt permisjon, skal melde seg til sekretariatet når de kommer tilbake.

3.2 Åpen halvtime

Ved åpningen av ordinære møter i Ungdomstinget gis landsomfattende barne- og ungdomsorganisasjoner anledning til å komme med en åpningsappell etter møtet er satt. Appellen kan godkjennes av presidentskapet, og den aktuelle organisasjonen må søke presidentskapet om dette senest 2 virkedager før møtestart.

Delkapittel 4 - Møter mellom presidentskap og komitéledere

Presidentskapet og komitélederne kommer til å ha rundt 8 til 10 møter i året. Det kan gjøres en blanding mellom digitale og fysiske møter. Møtesteder bør variere. Møter mellom presidentskap og komitéledere har vedtaksrett. Disse møtene er viktige for koordineringen av arbeidet i organet og for å sikre daglig drift.

Dersom komitéleder ikke kan møte stilles det krav om at komiténéstledere skal møte. Om ingen av disse kan møte skal noen fra andre fra den gjeldende komité.

Temaer som er relevante å diskutere er koordinering av videre arbeid, saksgang i ulike saker og arbeid opp mot sentrale myndigheter og ulike medvirkningsorganer for ungdom.

Det er viktig at administrasjonen er med på møtene og bidrar med sin kunnskap. Presidenten skal ha det overordnede ansvaret for møtene.

Dersom ikke representant fra mer enn tre av 4 komiteer møter, kan ikke møtet gjennomføres.

Delkapittel 5 - Organisering og oppgaver

5.1. Valg av komiteer og utvalg

Personvalg skal skje ved skriftlig votering dersom det er flere kandidater. Dette gjennomføres ved at sekretariatet utleverer stemmesedler til hver enkelt representant. Disse stemmene skal avgis ved å plasseres i en urne som blir opptalt av sekretariatet under observasjon av en observatør fra hver kandidat utenfor møtesalen. Ingen har lov til å benytte seg av digitale kommunikasjonssystemer eller bevege seg ut og inn av salen fra voteringen starter til resultatet er annonsert.

5.2 Plenumsledelsen

Plenumsledelsen skal bestå av et presidentskap på tre, med en president, første visepresident og andre visepresident. Oppgavene deres vil bestå av å innkalle og lede møter. De vil også ha ansvaret for å oversende saker til fagkomiteene og plenumsmøtene. I tillegg er det presidentskapet som vil fremme innstilling til plenum. For å sikre et godt samarbeid med fylkesungdomsrådene skal det være et høstmøte, og et vårmøte mellom presidentskapet og fylkesledernetverket.

5.3 Ungdomsrådets oppgaver

Ungdomsrådets oppgaver vil være å bli ungdommens talerør overfor politikere og beslutningstakere på et nasjonalt plan. De skal involvere seg i prosesser, referansegrupper og innspillmøter på saker som gjelder ungdom, i tillegg til å kunne svare på høringer. Kommunale og fylkeskommunale ungdomsråd, og partipolitiske uavhengige organisasjoner skal få muligheten til å be Ungdomstinget om å ta opp saker som er viktig for ungdom. Ungdomsrådet velger selv om de vil behandle slik innsendte saker.

5.4 Valg av fagkomiteer

Ved valg av fagkomiteer kan det bli problematisk å sikre god geografisk spredning. Likevel er dette viktig å ta hensyn til så langt det lar seg gjøre. Det blir fire fagkomiteer. I hver komité velges det en leder og en nestleder. I tillegg velges 10 medlemmer per komité. De fire ulike komiteene vil være:

1. Distrikts- og samferdselskomiteen
2. Helse- og oppvekstkomiteen
3. Utdanningskomiteen
4. Nærings- og arbeidskomiteen

Presidentskapet innstiller på fordelingen av fagkomiteene, før ungdomsrådet i plenum vedtar den endelige sammensetningen.

Hver fagkomité vil ha ansvar for en eller flere av stortingets komiteer. På denne måten vil man kunne få et tettere samarbeid med Stortinget samtidig som det vil bli lettere for komiteene å holde seg oppdatert på sakene som kommer og skal bli behandlet. Vårt forslag til ansvarskomiteer hver fagkomite er følgende:

1. Distrikts- og samferdselskomiteen: samme ansvarsområde som Stortingets transport- og kommunikasjonskomité, og kommunal- og forvaltningskomité.
2. Helse- og oppvekstkomiteen: samme ansvarsområde som Stortingets familie- og kulturkomité, og helse- og omsorgskomité.
3. Utdanningskomiteen: samme ansvarsområde som Stortingets utdannings- og forskningskomité.
4. Nærings- og arbeidskomiteen: samme ansvarsområde som Stortingets arbeids- og sosialkomité, og energi- og miljøkomité.

5.5 Fagkomiteens arbeid

De ulike fagkomiteer skal ha behandle saker før behandling i plenum. Fagkomiteene skal fremme innstilling i saker til behandling i plenum, og kan også gis beslutningsmyndighet i gitte saker. I eksterne deltakelsessammenhenger vil også deltakelse til dels velges ut fra tilknytning til fagkomiteene.

Ved stemmelikhet i fagkomiteene vil leders dobbeltstemme komme til anvendelse. Møtene i fagkomiteene skal kunne avholdes både fysisk og digitalt, og skal som hovedregel skje i forkant av møter i plenum eller ved ellers nødvendighet. Fagkomiteene vil også ha mulighet til å sette ned ad-hoc utvalg, dog uten beslutningsmyndighet. Leder i samråd med sekretariatet er ansvarlig for å sette sammen agenda i forkant av møtene.

Delkapittel 6 - Sekretariat

Nasjonalt Ungdomsråds administrative behov tilsluttes Stortingets administrasjon. Administrasjonen nedsettes av Stortinget i samråd med ungdomsrådet. Administrasjonen skal fylle sin oppgave på en slik måte at ungdomsrådet kan opprettholde kontinuitet og optimal funksjon. Administrative oppgaver gjelder både organisering av reiser, gjennomføring av møter, og støtte til organisering av saksgang.

Delkapittel 7 - Forhandlinger i plenum

Plenums møter foregår i første omgang i fysisk form, men kan også enkelte ganger avholdes heldigitalt for å sikre deltakelse. Alle rådets møtende medlemmer har lik grad av møte-, tale- og forslagsrett. Taleren skal til enhver tid henvende seg til møteleder og holde seg saklig. Hver sak skal ha en leder som leder forsamlingen gjennom behandlingen av saken.

Ethvert medlem skal opptre tilbørlig. Utilbørlig atferd skal påtales av møteleder. Ved gjentagende utilbørlig atferd kan medlemmet fratras ordet for resten av sakens eller møtedagens gang. Det skal gis adgang til replikkordskifte dersom ikke møteleder vedtar noe annet. Replikken skal ha tilknytning til gjeldende innlegg. Til et innlegg kan det gis inntil tre replikker. En replikk kan ikke overstige to minutter og svaret kan vare i inntil to minutter.

Delkapittel 8 - Saksbehandlingen

Ungdomstinget er tiltenkt å behandle saker oversendt av departement eller Storting, samt saker representanter tar opp på eget initiativ. Ulike regler gjelder for saker av ulik karakter. Mens representantforslag ikke behøver lang frist, vil større saker, eller høringer kreve lenger saksbehandlingstid.

For saker som ønskes behandlet fra Storting, departementene eller andre offentlige myndigheter, gjelder følgende:

1. For saker av mindre karakter (eksempelvis Dok. 8 o.l.), skal disse oversendes presidentskapet i Ungdomstinget senest klokken 12.00, syv dager før ordinært plenums møte. Presidentskapet skal videre beslutte hvorvidt saken skal fremmes for Ungdomstinget.
2. For saker av større karakter (eksempelvis NOUer o.l.), skal disse oversendes presidentskapet i Ungdomstinget senest klokken 12.00, 20 dager før ordinært plenums møte. Presidentskapet skal videre beslutte hvorvidt saken skal fremmes for Ungdomstinget. Presidentskapet kan også vurdere å fremme saker som er innkommet etter fristen for behandling ved særskilt behov.

For saker som ønskes behandlet fra enkeltrepresentanter, eller grupper av enkeltrepresentanter, gjelder følgende:

1. Saker som ønskes behandlet skal oversendes presidentskapet senest klokken 12.00, 10 virkedager før ordinært plenums møte. Saker som fremmes av enkeltrepresentanter eller grupper av enkeltrepresentanter skal behandles av det nasjonale medvirkningsorganet for ungdom.

2. Saker som ønskes behandlet skal sendes i skriftlig form, med et klart forslag til vedtak.

Det skal fremkomme av forslaget hvem forslagsstiller er, samt hvor og når forslaget er skrevet.

8.1. Spørsmål til ungdomsrådet

Representantene har adgang til å stille spørsmål til ungdomsrådet. Dette skal tilsendes presidentskapet skriftlig i forkant av møtestart. Spørsmål med svar skal leveres skriftlig eller transkriberes og videre protokollføres. Spørsmålsstiller skal tildeles inntil 2 minutter til å stille spørsmålet, samt ett minutt til eventuelt oppfølgingsspørsmål. Taletid for svar på spørsmål begrenses til tre minutter.

Øvrige representanter gis adgang til ordet én gang til saken som blir belyst av spørsmålet. Skal det begrenses hvor mange hovedspørsmål som kan stilles? Skal plenumsledelsen ha makt til å avgjøre hvilke spørsmål som løftes og besvares?

8.2. Sakspapirer

Innkalling og sakspapirer skal sendes ut senest 7 virkedager før ordinært plenumsmøte. Eventuelle endringer i saklisten skal orienteres om ved åpningen av møte, og eventuelle nye saker som ønskes lagt til saklisten voteres over. Det er kun møteleder som kan foreslå å legge nye saker inn på sakskartet. For å legge en ny sak på sakskartet kreves alminnelig flertall.

8.3. Forslag og merknader

Forslag i saker fremmes skriftlig til presidentskapet, ved referent. Eventuelle forslag i saker må fremmes før ordet er lukket i den aktuelle saken. Eventuelle forslag som kommer inn etter fristen må voteres over hvorvidt skal behandles. Her kreves alminnelig flertall.

For eventuelle merknader gjelder samme regelverk som for forslag.

8.4. Protokolltilførsler

I hver sak gis det tilgang til protokolltilførsel. Denne skal skriftlig fremmes til møteleder under møtet/forhandlingene. Protokolltilførsler kan kun gi anmerkninger til saksbehandlingen eller redegjøre for stemmegivningen. Det er ikke anledning å referere eller sitere nedstemte forslag som allerede foreligger i protokollen.

Delkapittel 9 - Votering

Etter møteleder har vedtatt debatten for avsluttet tas saken videre til votering. Dersom det foreligger flere forslag i en sak er det opp til møteleder å fremlegge en logisk rekkefølge for votering som oppgis og godtas på forhånd. Forslag som går ut på å utsette eller tilbakesende en sak skal voteres over straks det er fremmet. Alle tilstedeværende representanter har plikt til å stemme for eller imot ved votering.

Representanter som ikke er til stede under votering, har heller ikke mulighet til å delta i voteringen. Representantene som er til stede, skal ikke forlate salen før votering er ferdig.

Voteringens gyldighet: for at plenumsvedtak skal være gyldig kreves det simpelt flertall av avgitte stemmer.

Ved stemmelikhet gis leder dobbeltstemme, dersom ikke annet er bestemt.

Delkapittel 10 - Protokollføring og ekspedering av saker

10.1. Protokollføring og protokolltilførsel

Møteledelsen sørger for at det føres protokoll fra plenumsforhandlinger, der forslag, merknader, taleliste, voteringer og vedtak registreres. Protokollen for hvert møte skal underskrives av plenumsledelsen. Komiteleder sørger på samme måte på at det føres protokoll fra komite forhandlinger, der forslag, merknader, taleliste, voteringer og vedtak registreres. Protokollen for hvert møte skal underskrives av komiteleder.

Det skal foretas fullstendig opptak av forhandlingene i plenumsmøtet, samt komitemøtet, og gjøres enkelt tilgjengelig for allmennheten. Deretter kan plenum og komite fastsette nærmere regler for utskrift av forhandlingene.

Ungdomstingets møteprotokoll skal være offentlige og være tilgjengelige for allmennheten. Presidenten, eventuelt plenumsleder, sørger for at underretning om vedtak blir sendt til rette vedkommende uten unødig opphold. Plenum har mulighet til å fastsette nærmere regler for omfanget av underretning om vedtak.

I hver sak gis det adgang til protokolltilførsel. Denne fremmes skriftlig til møtelederen under forhandlingene. Protokolltilførsler kan kun gi anmerkninger til saksbehandlingen, eller redegjøre for stemmegivning. Det er ikke anledning å referere, eller sitere nedstemte forslag som allerede finnes i protokollen.

10.2. Kunngjøring av nye saker

Saker som reises i plenum reises under kunngjøring av nye saker på plenumsmøtet. Dette skjer innen samme frist og samme behandling som for forslag og merknader.

Den som reiser saken får inntil tre minutter taletid til å fremføre saken. Inntil tre representant får adgang til spørsmål og replikker, begrenset til ett minutt hver. Den som reiser saken, får inntil to minutter til å svare.

Plenum beslutter, etter innstilling fra plenumsledelsen, hvordan saken skal behandles. Den skal sendes til relevant komite for behandling etter at presidentskap beslutter saksgang og komite. Den føres deretter opp på sakskartet for gjeldende plenum og sendes til relevant komite for saksbehandling. Saken krever $\frac{2}{3}$ flertall for støtte. Komiteens innstilling gjøres kjent for representantene senest kl. 12.00 dagen før saken behandles i plenum. Det kan fremmes forslag og merknader til innstilling med samme frist som for forslag og merknader, eller avvises og tas ikke til behandling

Delkapittel 11 - Andre bestemmelser

11.1 Taushetsplikt

Det er ikke taushetsplikt i rådet da det ikke skal behandle gradert informasjon.

11.2 Habilitet

Saker angående habilitet skal foretas av presidentskapet i samråd med sekretariatet. Eksempel på slike saker er dersom beslutning i saker har direkte betydning for foreldre av representanter. Hvis en enkeltperson skal melde habilitet i en sak skal dette sendes direkte til presidentskapet. Personen som er inhabil får ikke delta med i behandling av saken, men har rett til å være tilstede under behandlingen, hvis presidentskapet ikke har bestemt noe annet

11.3 Permisjon

Søknader om permisjon angående enkeltmøter og periodevis permisjon skal sendes inn til presidentskapet minst 7 virkedager før datoen som søknaden gjelder. Presidentskapet sammen med sekretariatet skal behandle søknaden og ta stilling til situasjonen personer oppgir i søknaden. Hvis det er sensitive/personlige årsaker skal disse ikke bli tatt opp i plenum etter at behandling er fullført av presidentskapet. Det skal likevel tas opp at personen har fått innvilget en permisjonssøknad slik at rådet får informasjon. Akutte årsaker som f.eks. sykdom har ingen frist på når det må bli sendt inn.

11.4 Interne konflikter

Alle interne konflikter skal løses utenfor møtene, hvis dette ikke er mulig skal det meldes fra til presidentskapet for å få hjelp med å løse dette. Interne konflikter skal ikke ha noe innflytelse på hvordan miljøet under møter er. Det skal heller ikke oppleves som ukomfortable for de andre i utvalget.

11.5 Endringer i forretningsordenen

Dersom det blir nødvendig med endringer eller unntak fra forretningsordenen skal dette bli godkjent av presidentskapet.

Kapittel 6: Økonomiske og administrative konsekvenser

Utrekninger i dette kapittelet er gjort i samråd med koordinatorknettverket, og baserer seg på tall blant annet fra ulike Ungdommens Fylkesting rundt om i landet. Tallene kan potensielt være noe usikre i forhold til hva reelle kostnader vil være, da det er et anslag basert på reelle kostnader for lignende samlinger.

6.1. Valg i distriktvis valgdistriktkonferanser - Modell 1

I denne modellen inviteres alle ungdommer i valgdistriktet til en felles konferanse hvor representanter til Ungdomstinget velges, samt et politisk grundokument nedtegnes.

Merknader:

Utgifter er beregnet sum for ALLE fylker og ikke pr fylke.

Beregnet 120 delegater pr valgdistrikt (derfor 2280 totalt)

Lønnsutgifter kommer i tillegg

Alle overnattingskostnader er inkludert leieutgifter

Alternativ A

Helgesamling helg fredag middag-søndag lunsj inkludert innleid bistand (voksentetthet), og utgifter knyttet til workshop, programbehandling.

Type utgift	Utrekninger	Totalt per utgift
Diettutgifter (Typisk dagpakke pr person for 120 deltagere per valgdistrikt)	$700 \times 2 \times 2280 = 3\,192\,000$ kr	3 192 000 kr
Leieutgifter (romleie inkl. hotell)	$(2 \times 1000 \times 2280) + (300\,000 \times 19)$ $= 10\,260\,000$ kr Antatt 1000 kr per person for 2 netter med 120 deltagere per valgdistrikt 300 000 er romleie for en helg pr valgdistrikt	10 260 000 kr
Reiseutgifter (basert på reiseutgifter fra ulike fylkesungdomsråd)	Generelt forslag over hvor mye fylker totalt bruker, med tanke om at noen fylker har lite og andre mye	450 000 kr
Honorarutgifter til vakter og medvirkere for konferansen	$((3200 \times 6) + (4500 \times 2)) \times 19$ $= 535\,800$ kr 1600 per dag + 40% tillegg for natt	535 800 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		14 437 800 kr

Alternativ A er det dyreste alternativet. Med den totale summen på 14,5 millioner kroner, er alternativet om lag 1 000 000 kroner dyrere enn modell B. Alternativet er dog den demokratisk mest representative. Det kostnadsdrivende med modellen er den ekstra overnattingen på hotell. Tiden som spares på den ekstra overnattingen vil dog gjøre at man vil kunne sikre en bedre forankret prosess. Som sådan betaler man mer for en bedre demokratisk prosess.

Alternativ B

2-dagers møte i alle fylker med hotellrom natt til møtestart for de som ikke har mulighet for å komme seg dit før møtestart på møtedagen.

Type utgift	Utrekninger	Totalt per utgift
Diettutgifter	$(700 \times 1 + 400 \times 1) \times 2280$ $= 2\,508\,000$ kr Typisk dagpakke pr person for 120 deltagere pr valgdistrikt subtrahert middag dag 2	2 508 000 kr

Leieutgifter (romleie inkl. hotell) (antatt 1000 kr per person for 1 natt + 1 natt ekstra for halvparten av deltagerne for 120 deltagere pr valgdistrikt (ekstra overnatting pga for lang reisevei))	$(1,5 \times 1000 \times 2280) + (300\,000 \times 19) = 10\,260\,000$ kr	10 020 000 kr
Reiseutgifter	Generelt overslag over hvor mye fylker totalt bruker, med tanke om at noen fylker har lite og andre mye	450 000 kr
Honorarutgifter til vakter og medvirkere for konferansen	$((3000 \times 6) + (3600 \times 2)) \times 19 = 478\,000$ kr 1500 per dag for dagvakt + 40% tillegg for nattevakt (nattevakten jobber dagvakt på dag 1 i tillegg)	478 000 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		13 456 000 kr

Alternativ B er det nest dyreste alternativet. Den totale prisen er beregnet til 13,5 millioner kroner, om lag 1 000 000 kroner billigere enn alternativ A. På tross av at konferansen her blir en dag kortere, vil man i stor grad kunne opprettholde den prosess som ligger til grunn for et godt valg og en god nedtegnelse av det politiske grunddokument. På denne måten får man en noe billigere modell, samtidig som man opprettholder den gode prosessen.

Alternativ C

Dagsmøte i alle fylker med overnatting for delegater som ikke har mulighet for å komme seg dit på en dag

Type utgift	Utregninger	Totalt per utgift
Diettutgifter	$(700 \times 1) \times 2280 = 1\,596\,000$ kr Typisk dagpakke pr person for 120 deltagere pr valgdistrikt	1 596 000 kr
Leieutgifter (romleie inkl. hotell) (antatt 1000 kr for halvparten for 1 natt med 120 deltagere pr valgdistrikt (overnatting pga for lang reisevei))	$(0,5 \times 1000 \times 2280) + (175\,000 \times 19) = 4\,465\,000$ kr	4 465 000 kr
Reiseutgifter	Generelt overslag over hvor mye fylker totalt bruker, med tanke om at noen fylker har lite og andre mye	450 000 kr
Honorarutgifter til medvirkere for konferansen	$1500 \times 8 \times 19 = 228\,000$ kr 1500 per medvirker i alle valgdistrikt	228 000 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		6 739 000 kr

Alternativ C er det billigste av de tre alternativene. Sett opp mot alternativ B sparer man omkring 6,7 millioner kroner på dette alternativet. Det gjør dog sitt utslag i muligheten for å sikre en god demokratisk prosess. Med kun en dag, vil tiden for valget bli svært begrenset, og ditto tiden for nedtegnelsen av det politiske grundokumentet. Følgelig blir prosessen heller mangelfull, til tross for de kroner en sparer.

6.2. Valg i distriktvis valgdistriktkonferanser- Modell 2

I denne modellen legges det opp til en konferanse hvor kommunale ungdomsråd velger representanter til konferansen, og deretter velges representanter og politikk ut fra disse.

Merknader:

Utgifter er beregnet sum for ALLE fylker og ikke pr fylke.

Beregnet et snitt på 80 delegater pr fylke gitt at man sender 2 fra hver kommune

Lønnsutgifter kommer i tillegg

Alle overnattingskostnader er inkludert i leieutgifter

Alternativ A:

Helgesamling, inkludert middag fredag til og med lunsj søndag inkludert innleid bistand (voksentetthet) og utgifter knyttet til workshop, programbehandling.

Type utgift	Utrekninger	Totalt per utgift
Diettutgifter	$(700 \times 2 \times 1520)$ = 2 128 000 kr Typisk dagpakke pr person for 80 deltagere pr valgdistrikt	2 128 000 kr
Leieutgifter (romleie inkl. hotell) (antatt 1000 kr pr deltaker pr natt (2 netter) med 80 deltagere pr valgdistrikt 300 000 i romleie for ei helg)	$(2 \times 1000 \times 1520) + (300\ 000 \times 19)$ = 8 740 000 kr	8 740 000 kr
Reiseutgifter (mindre enn modell 1 da det er færre deltagere)	Generelt overslag over hvor mye fylker totalt bruker, med tanke om at noen fylker har lite og andre mye	300 000 kr
Honorarutgifter til medvirkere for konferansen	$3200 \times 4 + 4500 \times 2) \times 19$ = 414 200 kr 1600 per dag + 40% tillegg for natt (4 dagvakter + 2 nattevakter)	414 200 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		11 582 200 kr

Alternativ A er det dyreste alternativet. Med den totale summen på 11 582 200 kroner, er alternativet om lag 1 300 000 kroner dyrere enn modell B. alternativet er dog den

demokratisk mest representative. Det kostnadsdrivende ved alternativet er den ekstra overnattingen på hotell. Tiden som spares på den ekstra overnattingen vil dog gjøre at man vil kunne sikre en bedre forankret prosess. Som sådan betaler man mer for en bedre demokratisk prosess.

Alternativ B:

2-dagers møte i alle fylker med hotellrom natt til møtestart for de som ikke har mulighet for å komme seg dit før møtestart på møtedagen.

Type utgift	Utrekninger	Totalt per utgift
Diettutgifter	$(700 \times 1 + 400 \times 1) \times 1520$ = 1 672 000 kr Typisk dagpakke pr person for 80 deltagere pr valgdistrikt subtrahert middag dag 2	1 672 000 kr
Leieutgifter (romleie inkl. hotell) (antatt 1000 kr pr deltaker pr natt med 1 natt ekstra for halvparten pga lang reisevei med 80 deltakere pr valgdistrikt 300 000 i romleie for ei helg)	$(1,5 \times 1000 \times 1520) + (300\ 000 \times 19)$ = 7 980 000 kr	7 980 000 kr
Reiseutgifter (mindre enn modell 1 da det er færre deltagere)	Generelt forslag over hvor mye fylker totalt bruker, med tanke om at noen fylker har lite og andre mye	300 000 kr
Honorarutgifter til medvirkere for konferansen	$3000 \times 4 + 3600 \times 2) \times 19$ = 364 800 kr 1500 per dag + 40% tillegg for natt (4 dagvakter + 2 nattevakter, nattevakten jobber dagvakt på dag 1 også)	364 800 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		10 316 800 kr

Alternativ B er det nest dyreste alternativet. Den totale prisen er beregnet til 10 316 800, om lag 1 000 000 kroner billigere enn alternativ A. På tross av at konferansen her blir en dag kortere, vil man i stor grad kunne opprettholde prosessen som ligger til grunn for et godt valg og en god nedtegnelse av det politiske grundokument. På denne måten får man en noe billigere modell, samtidig som man opprettholder den gode prosessen.

Alternativ C

Dagsmøte i alle fylker med overnatting for delegater som ikke har mulighet for å komme seg dit på en dag

Type utgift	Utrekninger	Totalt per utgift
Diettutgifter	700 x 1 x 1520 = 1 064 000 kr Typisk dagpakke pr person for 80 deltagere pr valgdistrikt	1 064 000 kr
Leieutgifter (romleie inkl. hotell) ((antatt 1000 kr for halvparten for 1 natt med 80 deltakere pr valgdistrikt (overnatting pga for lang reisevei) 300 000 i romleie for ei helg	(0,5 x 1000 x 1520) + (175 000 x 19) = 4 085 000 kr	4 085 000 kr
Reiseutgifter (mindre enn modell 1 da det er færre deltagere)	Generelt forslag over hvor mye fylker totalt bruker, med tanke om at noen fylker har lite og andre mye	300 000 kr
Honorarutgifter til medvirkere for konferansen	1500 x 6 x 19 = 171 000 kr Bare dagvakter	171 000 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		5 620 000 kr

Alternativ C er det billigste av de tre alternativene. Sett opp mot alternativ B sparer man omkring 5 millioner kroner på dette alternativet. Det gjør dog sitt utslag i muligheten for å sikre en god demokratisk prosess. Med kun en dag, vil tiden for valget bli svært begrenset, og ditto tiden for nedtegnelsen av det politiske grundokumentet. Følgelig blir prosessen heller mangelfull, til tross for de kroner en sparer.

6.3. Nasjonal ungdomskonferanse - Modell 1

Denne modellen legger opp til en hybridkonferanse hvor deltakerne er samlet i sitt valgdistrikt, og koblet opp mot en nasjonal konferanse.

Alternativ A:

120 personer per distrikt

Fredag middag-søndag lunsj. Distriktsvise hybridkonferanser med lyd-, lys- og streamingtekniker, rigging og leie av nødvendig digitalt utstyr med digital tjeneste for saksbehandling, streaming og votering.

Type utgift	Utrekninger	Totalt per utgift
Diettutgifter	700x2x2280 = 3 192 000 kr Typisk dagpakke pr person for 120 delegater pr valgdistrikt	3 192 000 kr
Leieutgifter (romleie inkl. hotell) (antatt 1000 kr pr deltaker pr natt (2 netter) med 120 deltakere pr valgdistrikt 300 000 i romleie for ei helg	(1000 x 2 x 2280) + (300 000 x 19) = 10 260 000 kr	10 260 000 kr

Reiseutgifter	Generelt forslag over hvor mye fylker totalt bruker, med tanke om at noen fylker har lite og andre mye	450 000 kr
Honorarutgifter til medvirkere for konferansen	$((3200 \times 6) + (4500 \times 2)) \times 19$ = 535 800 kr 1600 per dag + 40% tillegg for natt	535 800 kr
Teknisk støtte	$(5500 \text{ (lyd og lystekniker)} + 25\ 000 \text{ (strømming)}) \times 19 + 40\ 000 \text{ (streaming, saksbehandling og voterings løsning)}$ = 619 500 kr	619 500 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		15 057 300 kr

Alternativ A er det dyreste alternativet, omtrent 4 millioner kroner dyrere enn alternativ B. Det legges her opp til en profesjonell teknisk løsning, som vil besørge konferansens profesjonalitet. Alternativet sikrer en god demokratisk prosess, men holder nede reiseutgifter samt utslipp av klimagasser. På tross av dette vil modellen sørge for å holde graden av representasjon høy gjennom å ha 120 deltakere på konferansen. Dette vil kunne gjøre beslutningsgrunnlaget noe bedre. Samtidig er tanken med en hybrid konferanse noe som potensielt kan gjøre de felles beslutningene noe mer kompliserte.

Alternativ B:

80 personer per distrikt

2-dagers møte i alle fylker med hotellrom natt til møtestart for de som ikke har mulighet for å komme seg dit før møtestart på møtedagen.

Type utgift	Utganger	Totalt per utgift
Diettutgifter	$(700 \times 1 + 400 \times 1) \times 1520$ = 1 672 000 kr Typisk dagpakke pr person for 80 delegater per valgdistrikt subtrahert middag dag 2	1 672 000 kr
Leieutgifter (romleie inkl. hotell) (antatt 1000 kr pr deltaker pr natt med 1 natt ekstra for halvparten pga lang reisevei med 80 deltakere pr valgdistrikt 300 000 i romleie for ei helg)	$1,5 \times 1000 \times 1520 + 300\ 000 \times 19$ = 7 980 000 kr	7 980 000 kr
Reiseutgifter	Generelt forslag over hvor mye fylker totalt bruker, med tanke om at noen fylker har lite og andre mye	300 000 kr
Honorarutgifter til medvirkere for konferansen	$3000 \times 4 + 3600 \times 2) \times 19$ = 364 800 kr 1500 per dag + 40% tillegg for natt (4 dagvakter + 2 nattevakter, nattevakten jobber dagvakt på dag 1 også)	364 800 kr

Teknisk støtte	(5500 (lyd og lystekniker) + 25 000 (strømming)) x 19 + 40 000 (streaming, saksbehandling og voterings løsning) = 619 500 kr	619 500 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		10 936 300 kr

Med prisen på om lag 11 millioner kroner, er alternativ B betydelig billigere enn alternativ A. Det legges her opp til en profesjonell teknisk løsning, som vil besørge konferansens profesjonalitet. Det at en her kun legges opp til 80 deltakere per distrikt gjør da at reisekostnader kan kuttes med 150 000 kroner. På tross av dette forblir kravene til det tekniske rimelig like, dette fører til at kostnadene her ikke kan tas ned. Konklusjonen blir at konferansen blir billigere, men dette gjør sitt utslag i hvor god representasjonen blir.

Alternativ C

80 personer per distrikt

2-dagers møte i alle fylker med hotellrom natt til møtestart for de som ikke har mulighet for å komme seg dit før møtestart på møtedagen.

Type utgift	Utrekninger	Totalt per utgift
Diettutgifter	$(700 \times 1 + 400 \times 1) \times 1520$ = 1 672 000 kr Typisk dagpakke pr person for 80 delegater per valgdistrikt subtrahert middag dag 2	1 672 000 kr
Leieutgifter (romleie inkl. hotell) (antatt 1000 kr pr deltaker pr natt med 1 natt ekstra for halvparten pga lang reisevei med 80 deltakere pr valgdistrikt 300 000 i romleie for ei helg)	$1,5 \times 1000 \times 1520 + 300\,000 \times 19$ = 7 980 000 kr	7 980 000 kr
Reiseutgifter	Generelt forslag over hvor mye fylker totalt bruker, med tanke om at noen fylker har lite og andre mye	300 000 kr
Honorarutgifter til medvirkere for konferansen	$3000 \times 4 + 3600 \times 2) \times 19$ = 364 800 kr 1500 per dag + 40% tillegg for natt (4 dagvakter + 2 nattevakter, nattevakten jobber dagvakt på dag 1 også)	364 800 kr
Teknisk støtte	Bruk av teams + 5500 (lyd og lystekniker) x 19 = 104 500 kr	104 500 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		10 421 300 kr

Alternativ C er det billigste, og sparer om lag 500 000 kroner sett opp mot alternativ B. Årsaken til dette er at man her legger opp til en enklere teknisk løsning, med benyttelse av

Teams e.l. Dette vil dog ikke gå utover graden av representasjon, heller profesjonaliteten i konferansen. Utover dette gjelder de samme bemerkninger som ved alternativ B.

6.4. Nasjonal ungdomskonferanse - Modell 2

Denne modellen legger opp til at et satt antall ungdommer inviteres til en fysisk, nasjonal konferanse hvor ungdomstinget skal velges.

Alternativ A

200 personer totalt

Type utgift	Utrekninger	Totalt per utgift
Diettutgifter	$700 \times 2 \times 200 = 280\ 000$ kr Typisk dagpakke pr person for 200 deltagere totalt	280 000 kr
Leieutgifter (romleie inkl. hotell) (antatt 1000 kr pr deltaker pr natt med 2 overnattinger for 200 pr deltaker 400 000 i romleie for ei helg)	$2 \times 1000 \times 200 + 400\ 000 = 800\ 000$ kr	800 000 kr
Reiseutgifter	Generelt forslag over hvor mye fylker totalt bruker, med tanke om at noen fylker har lite og andre mye	600 000 kr
Honorarutgifter til medvirkere for konferansen	$3200 \times 8 + 4500 \times 2 = 34\ 600$ kr 1600 per dag + 40% tillegg for natt (8 dagvakter + 2 nattevakter)	34 600 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		1 714 600 kr

Alternativ A er det dyreste alternativet. Alternativet sørger for en god demokratisk prosess, og har den høyeste graden av representasjon, med tiltenkte 200 deltagere.

Alternativ B

150 personer totalt

Type utgift	Utrekninger	Totalt per utgift
Diettutgifter	$700 \times 2 \times 150 = 210\ 000$ kr, Typisk dagpakke pr person for 150 deltagere totalt	210 000 kr

Leieutgifter (romleie inkl. hotell) (antatt 1000 kr pr deltaker pr natt med 2 overnattinger for 150 pr deltaker 350 000 i romleie for ei helg)	$2 \times 1000 \times 150 + 350\,000$ = 650 000 kr	650 000 kr
Reiseutgifter	Generelt forslag over hvor mye fylker totalt bruker, med tanke om at noen fylker har lite og andre mye	500 000 kr
Honorarutgifter til medvirkere for konferansen	$3200 \times 7 + 4500 \times 2$ = 31 400 kr 1600 per dag + 40% tillegg for natt (7 dagvakter + 2 nattevakter)	31 400 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		1 391 400 kr

Alternativ B er noe billigere med en totalsum på 1 319 400, om lag 400 000 billigere enn ved alternativ A. Dette bringer dog med seg utfordringen at antallet deltakere går ned. Dette er alvorlig ettersom det går utover organets demokratiske legitimitet

Alternativ C

100 personer totalt

Type utgift	Utrekninger	Totalt per utgift
Diettutgifter	$700 \times 2 \times 100 = 140\,000$ kr Typisk dagpakke pr person for 100 deltagere totalt	140 000 kr
Leieutgifter (romleie inkl. hotell) (antatt 1000 kr pr deltaker pr natt med 2 overnattinger for 100 pr deltaker 300 000 i romleie for ei helg)	$2 \times 1000 \times 100 + 300\,000$ = 320 000 kr	320 000 kr
Reiseutgifter	Generelt forslag over hvor mye fylker totalt bruker, med tanke om at noen fylker har lite og andre mye	400 000 kr
Honorarutgifter til medvirkere for konferansen	$3200 \times 7 + 4500 \times 2$ = 31 400 kr 1600 per dag + 40% tillegg for natt (7 dagvakter + 2 nattevakter)	31 400 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		891 400 kr

Alternativ C er, med sine 891 400 kroner, det billigste alternativet. Alternativet må likevel sies å være demokratisk mangelfullt, med kun halvparten av deltakerne sett opp mot alternativ A.

6.5. Direkte valg gjennom lister

Denne modellen legger opp til et direkte valg av ungdommer på lik linje med valg til Storting, kommunestyre, eller fylkesting.

Merknader:

Utgifter er beregnet sum for ALLE fylker og ikke pr fylke.

Lønnsutgifter kommer i tillegg

Det legges opp til et valglokale per tredje grunnskole, med minst 1 valglokale per kommune

Alternativ A:

Frittstående digital votering

Type utgift	Utrekninger	Totalt per utgift
Diettutgifter til valgstyre	700 x (19+1) = 14 000 kr Typisk dagpakke pr person En fra hvert valgdistrikt i styret + sekretær fra Ungdomsrådet	14 000 kr
Leieutgifter (romleie)	30 000 kr (et møterom)	30 000 kr
Hotellutgifter valgstyre 1 dag (Inkluderer en fra hvert valgdistrikt i styret + sekretær fra Ungdomsrådet)	20 x 1500 = 30 000 kr	30 000 kr
Honorarutgifter valgstyre (en fra hvert valgdistrikt)	19 x 1000 x 2 = 38 000 kr	38 000 kr
Tekniske kostander knyttet til digitalt valgsystem med bank id (etter modell fra innlandet)	5 000 000 kr	5 000 000 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		5 112 000 kr

Alternativ A er det dyreste alternativet, med en komplett sum på 5 112 000 kroner.

Alternativet gir muligheten for en digital løsning, som i så måte kan bli den første av sitt slag.

Alternativet gjør også at en vil kunne oppleve en høyere oppslutning om valget, ettersom det i prinsippet vil kunne stemme fra hvor som helst.

Alternativ B:

Frittstående valg ved minst et valglokale i hver kommune fordelt etter antall grunnskoler delt på 3

Type utgift	Utrekninger	Totalt per utgift
-------------	-------------	-------------------

Diettutgifter til valgstyre	828 valgfunksjonærer x 2 dager x 700 i diett per dag = 1 159 200 kr	1 159 200 kr
Leieutgifter (romleie)	0 kr (bruker staten sine skoler)	0 kr
Hotellutgifter valgstyre 1 dag (halvparten av valgfunksjonærene har hotell pga reisevei)	0,5 x 828 x 1500 = 621 000 kr	621 000 kr
Reiseutgifter	150 x 828 = 124 200 kr Gjennomsnittlig 150 pr person	124 200 kr
Honorarutgifter alle valgfunksjonærer	1000 x 2 x 828 = 1 656 000 kr	1 656 000 kr
Stemmesedler	1 000 000 kr	1 000 000 kr
SUM AV ALLE UTGIFTER		4 560 400 kr

Alternativ B er omkring 600 000 kroner billigere enn alternativ A. Alternativet legger opp til et fysisk valg, mye på samme måte som ved ordinære Stortings-, kommune- og fylkestingsvalg. Alternativet vil kunne gjøre den demokratiske forankringen vanskelig, og man betaler som sådan en høy pris for de ellers kuttete kostnader.

6.6. Faste og variable kostnader

Kostnader knyttet til drift er basert på en blanding mellom variable og faste kostnader. Faste kostnader vil være sekretariat, som bør være på minst to årsverk, og PC/iPad til alle medlemmer av Ungdomsrådet slik at alle har teknologi til lesing av sakspapirer, og jobbing mellom møtene.

Variable kostnader inkluderer møtevirksomhet av selve ungdomsrådet. Leie av møterom, reise, overnatting, og diett knyttet til ordinære møter i hele ungdomsrådet, og møter mellom presidentskapet og komitéledere. Representasjon på konferanser og seminarer er kostnader i tillegg.

Kostnader knyttet til godtgjørelse vil variere ut ifra om det skal være fastsatt årslønn eller godtgjørelse pr møte.

Kapittel 7: Støtte til opprettelsen av et nasjonalt medvirkningsorgan for ungdom

I løpet av ANU sin arbeidsperiode har flere eksterne, både offentlige og private aktører, erklært sin støtte til opprettelsen av et nasjonalt medvirkningsorgan for ungdom. I dette kapitlet vil de ulike aktører nevnes særskilt. Vedtakene til de forskjellige aktørene ligger som vedlegg til rapporten.

Fylkeskommunene nevnt under har vedtatt støtte til opprettelsen av nasjonalt medvirkningsorgan for ungdom;

Møre og Romsdal Fylkeskommune:

Fylkesordførers svar til interpellasjon fra 18.10.16 refererer til vedtak gjort 26.02.12 av fylkesutvalet i forbindelse med behandling av NOU 2011:20.

Nordland Fylkeskommune:

Vedtak om støtte gjort av et enstemmig fylkesting 06.12.21

Troms- og Finnmark Fylkeskommune:

Vedtak om støtte gjort av et enstemmig fylkesting 14.12.21

Trøndelag Fylkeskommune:

Vedtak om støtte gjort av et enstemmig fylkesting 20.10.21

Vestfold og Telemark Fylkeskommune:

Vedtak om støtte gjort av et enstemmig fylkesting 14.12.21

Vestland fylkeskommune:

Vedtak om støtte gjort av et enstemmig fylkesting 28.09.21

Innlandet fylkeskommune:

Vedtak om støtte gjort av et enstemmig fylkesting 13.12.2022

Organisasjonene nevnt under har også erklært støtte til opprettelsen av et nasjonalt ungdomsråd:

Redd Barna

Viser til vedlagt dokument, datert 01.10.21

KS

Erklærte støtte til utredning på KS-toppmøte i 2020.

Kapittel 8: Lovforslag og merknader til de enkelte bestemmelsene

I dette kapittelet presenteres lovforslaget til Ungdomstinget, samt individuelle bemerkninger til hver bestemmelse.

Forslag til lov om Ungdomstinget og medvirkning av ungdom i statlige beslutningsprosesser (ungdomstingsloven)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser.

§ 1-1. Lovens formål. Definisjoner.

“Lovens formål er å tilrettelegge for medvirkning av ungdom i statlige beslutningsprosesser i saker som berører barn og ungdom.

Med ungdom menes i denne loven ethvert menneske til som ikke er fylt 19 år.”

Første ledd slår fast at loven skal tilrettelegge for at ungdommer blir medvirket i statlige beslutningsprosesser. Loven er ment å styrke demokratiet ved at ungdom skal kunne medvirke i beslutningsprosesser som gjelder dem selv. Ungdommene skal også medvirke i beslutningsprosesser for yngre barn, da de står nærmere barns interesser enn det Stortinget, regjeringen eller andre offentlige organer gjør.

Loven skal styrke etterlevelsen av Grunnloven § 104 første ledd annet punktum og Norges internasjonale forpliktelser etter FNs konvensjon om barnets rettigheter av 20. november 1989 artiklene 3 og 12.

Annet ledd er ment å gi en legaldefinisjon av ordet «ungdom». Aldersgrensen følger bestemmelsen i kommunelovens §5-12, tredje ledd, vedrørende aldersbegrensninger for deltakelse i medvirkningsorganer for ungdom.

§ 1-2. Ungdomstinget.

“Ungdom skal ha et eget landsomfattende ungdomsting valgt av og blant ungdom.”

Paragrafen fastslår at ungdom i Norge skal ha et eget landsomfattende ungdomsting, og innebærer at det skal opprettes et slikt ungdomsting. Ungdomstinget skal ha en rådgivende funksjon lignende ungdomsrådene i kommunene og fylkeskommunene. De nærmere reglene for Ungdomstinget fastsettes i senere bestemmelser i loven, og utfylles i forskrift gitt av Kongen.

Det foreslås at organet får navnet «Ungdomstinget», da ordet «ting» er en vanlig betegnelse på representative forsamlinger av en viss størrelse, se f.eks. Stortinget, fylkesting,

Sametinget m.v. Dette står i motsetning til ordet «råd», som ofte brukes om oppnevnte organer av mindre størrelse, se f.eks. statsråd, kommuneråd, kommunale ungdomsråd m.v.

Bestemmelsen er bygd opp på samme måte som sameloven § 1-2.

§ 1-3. Ungdomstingets årsmelding.

“Ungdomstingets årsmelding sendes til Kongen.”

Paragrafen forutsetter at Ungdomstinget skal skrive en årsmelding. At årsmeldingen sendes Kongen innebærer at den vil være sikret behandling i regjeringen.

Bestemmelsen tilsvarende sameloven § 1-3.

§ 1-4. Statens økonomiske ansvar.

“De særlige utgifter som påføres fylkeskommuner og kommuner ved valg til Ungdomstinget dekkes av staten.

Kongen gir forskrift om gjennomføring av første ledd.”

Paragrafen er modellert etter sameloven § 1-4.

Første ledd presiserer at utgiftene som vil påføres kommunene eller fylkeskommunene ved å avholde valg til Ungdomstinget er et statlig ansvar. Bestemmelsen legger opp til at kommunene og fylkeskommunene får utgiftene refundert fra staten etter å ha dokumentert hvilke utgifter de er påført ved valggjennomføringen.

Annet ledd andre ledd fastslår at Kongen gir nærmere bestemmelser om gjennomføringen av bestemmelsen. Dette innebærer at det kan fastsettes en annen fremgangsmåte for dekking av utgiftene, enn det det blir lagt opp til i første ledd.

§ 1-5. Ungdomspanel.

“Departementene kan nedsette oppgavespesifikke ungdomspaneler, bestående av barn og ungdom, som har rett til å uttale seg i departementets arbeid.

Ungdomstinget skal til enhver tid holdes orientert om hvilke ungdomspaneler departementene har nedsatt, og innvilges innsyn i ungdomspanelenes arbeid.

Kongen fastsetter nærmere bestemmelser om bruken av ungdomspanel.”

Første ledd er en kodifisering av gjeldende praksis i departementene. Leddet fastslår at

Forslag til lov om Ungdomstinget og medvirkning av ungdom i statlige beslutningsprosesser
Side 1

departementene etter eget omdømme kan nedsette rådgivende ungdomspaneler som kan uttale seg i bestemte saker som utredes av departementene. Ungdomspanelene oppnevnes av departementene i henhold til deres egen delegeringsinstruks, og krever ikke behandling i statsråd.

Annet ledd pålegger departementene å informere Ungdomstinget om hvilke ungdomspaneler som er nedsatt, og gir Ungdomstinget rett til innsyn i ungdomspanelenes arbeid.

Ungdomspanelene er administrativt nedsatt, og departementets opplysningsplikt er derfor begrunnet i allmenne demokratihensyn. Et demokratisk valgt ungdomsting skal som et prinsipielt utgangspunkt ha mulighet til å fremme innsigelser til uttalelser skrevet av administrativt oppnevnte ungdomspaneler, når uttalelsene pretenderer å være uttrykk for barn og unges meninger.

Tredje ledd tjener et pedagogisk formål, og påpeker Kongens kompetanse til å fastsette nærmere regler om bruk av ungdomspaneler i departementene.

Kapittel 2. Ungdomstinget.

§ 2-1. Ungdomstingets arbeidsområde og myndighet.

“Ungdomstingets arbeidsområde er alle saker som berører barn og ungdom. Dette gjelder likevel ikke utenrikssaker.

Ungdomstinget kan etter eget ønske reise og avgi uttalelse om alle saker innenfor sitt arbeidsområde. Det kan etter eget ønske også legge frem saker for offentlige myndigheter og private institusjoner m.v.

Ungdomstinget har beslutningsmyndighet når dette følger av lov eller forskrift.”

Første ledd angir den ytre grensen for saker Ungdomstinget kan behandle. Arbeidsområdet er definert på samme måte som de kommunale og fylkeskommunale ungdomsrådernes arbeidsområde etter kommuneloven § 5-12 tredje ledd og forskrift 17. juni 2019 nr. 727 om kommunale og fylkeskommunale råd for eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom (forskrift om medvirkningsordninger) § 2 annet ledd første punktum. I motsetning til hva som er utgangspunktet for de kommunale og fylkeskommunale ungdomsrådene, oppstilles det ingen plikt for Stortinget eller regjeringen til å forelegge slike saker for Ungdomstinget.

I annet punktum presiseres det at utenrikssaker faller utenfor Ungdomstingets arbeidsområde. Dette er begrunnet i at det er lite

ønskelig om et ungdomsting avgir utenrikspolitiske uttalelser som avviker fra regjeringens eller Stortingets linje.

Annet ledd gir Ungdomstinget rett til å ta opp saker på eget initiativ. Dette innebærer at Ungdomstinget setter opp sin egen saksliste selv, og fremgangsmåten følger som en naturlig konsekvens av at hverken Stortinget eller regjeringen har plikt til å forelegge saker for Ungdomstinget. Retten tilsvare Sametingets initiativrett etter sameloven § 2-1 annet ledd og de kommunale og fylkeskommunale ungdomsrådernes initiativrett etter forskrift om medvirkningsordninger § 2 tredje ledd annet punktum.

Det presiseres at Ungdomstingets initiativrett vil begrenses av tingets arbeidskapasitet, og tinget må derfor foreta en prioritering av hvilke saker eller spørsmål det ønsker å ta opp.

Annet punktum tilsvare sameloven § 2-1 annet ledd annet punktum.

Tredje ledd fastslår antitetisk at Ungdomstinget i utgangspunktet ikke har selvstendig beslutningsmyndighet, men at tinget kan tildeles beslutningsmyndighet på avgrensede områder i lov eller forskrift. Dette er begrunnet i at ungdomstinget først og fremst skal ha en rådgivende rolle. Det finnes imidlertid noen unntak fra tredje ledd i denne loven, se for eksempel tingets rett til å fastsette egen forretningsorden i § 2-4.

§ 2-2. Innhenting av uttalelse fra Ungdomstinget.

“Andre offentlige organer bør gi Ungdomstinget eller dets organer anledning til å uttale seg før de treffer avgjørelse i saker på Ungdomstingets arbeidsområde.”

Paragrafen tjener som en generell oppfordring til offentlige organer, herunder Stortinget, regjeringen, statlige etater og direktorater m.v., om at de bør gi Ungdomstinget mulighet til å uttale seg i saker som berører barn og ungdom.

Bestemmelsen fastsetter ingen plikt for offentlige organer til å innhente uttalelser fra tinget, og utgangspunktet er at tinget tar opp saker på eget initiativ, se § 2-1.

Det kan benyttes mange ulike fremgangsmåter for innhenting av uttalelser fra Ungdomstinget. Det kan skje så enkelt som å varsle tinget om at en sak er ute på høring,

ved direkte oppfordringer til å uttale seg i en sak eller deler av en sak, eller mer omfattende ved å gi tinget en

Forslag til lov om Ungdomstinget og medvirkning av ungdom i statlige beslutningsprosesser
Side 2

innføring i saken og formulere spesifikke problemstillinger som man ønsker svar på.

Paragrafen er modellert etter sameloven § 2-2.

§ 2-3. Ungdomstingets sekretariat

“Ungdomstinget skal ha et eget sekretariat.

Ungdomstinget har rett til å uttale seg før departementet nedsetter et sekretariat.

Ungdomstingets ansatte personell skal være underlagt den lovgivning som gjelder for statens tjenestemenn så langt det passer.”

Første ledd tar utgangspunkt i at departementene ansetter sekretærer og øvrig administrasjon for Ungdomstinget, men at tinget har rett til å uttale seg om sekretariatets eller administrasjonens organisering og hvilke egenskaper som bør vektlegges ved ansettelse.

Annet ledd tilsvarer sameloven § 2-12 annet ledd, og gir ansatte Ungdomstingets sekretariat eller administrasjon de samme rettigheter og plikter som tilligger statens øvrige tjenestemenn så langt det passer.

§ 2-4. Forretningsorden.

“Ungdomstinget gir bestemmelser om egen forretningsorden.”

Paragrafen gir Ungdomstinget myndighet til å vedta egen forretningsorden, herunder intern organisering og saksbehandling i tinget. Dette innebærer blant annet at tinget kan opprette komiteer eller utvalg, gi bestemmelser om møteledelse, samt fastsette instruksjer og intern delegasjon til komiteer, utvalg eller nærmere angitte verv i tinget.

Myndigheten begrenses av lovene som gjelder for offentlig saksbehandling, herunder forvaltningsloven og offentlighetsloven.

§ 2-5. Godtgjørelse og pensjon.

**“Medlemmer av Ungdomstinget har rett på rimelig godtgjørelse for sitt verv.
Godtgjørelsen vedtas av Stortinget.**

Kongen kan i forskrift bestemme at medlemmer av Ungdomstinget skal ha rett til pensjon, og gir nærmere bestemmelser om beregningen av pensjonsrettighetene og om gjennomføringen av pensjonsordningen.”

Første ledd gir medlemmer og møtende varamedlemmer rett til godtgjørelse for det arbeidet de utfører for Ungdomstinget. Godtgjørelsen skal være rimelig, og skal derfor ikke være lavere enn det medlemmene kunne fått med sin alder og erfaring hvis de for eksempel ble ansatt i en bedrift. Ved fastsettelse av godtgjørelsen, må det tas hensyn til både tiden som går med til møteforberedelse og til deltakelsen på møtene. Det kan fastsettes ulike godtgjørelser for alminnelige medlemmer og medlemmer med større ansvar, for eksempel tingpresident og komitéledere.

Annet ledd fastslår at Stortinget skal vedta godtgjørelsen.

Annet ledd gir Kongen rett til å fastsette bestemmelser om pensjon for medlemmer i Ungdomstinget. Bestemmelsen gir ikke medlemmene krav på pensjon, men åpner for at Kongen kan gi pensjonsrettigheter til medlemmer som oppfyller bestemte krav hvis det ansees som naturlig ut fra arbeidsbyrden i tinget.

Bestemmelsen ligner på sameloven § 2-15.

§ 2-6. Folkevalgte

“Medlemmer og møtende varamedlemmer i Ungdomstinget utfører et folkevalgt ombud.”

Paragrafen er pedagogisk, og konstaterer at medlemmer og møtende varamedlemmer i Ungdomstinget ansees som folkevalgte. Bestemmelsen gir medlemmer og varamedlemmer ingen nye rettigheter eller plikter.

Kapittel 3. Valg til Ungdomstinget

§ 3-1. Valgmåte, valgtidspunkt og valgperiode.

“Valg til Ungdomstinget holdes som indirekte valg ved valgkollegier i hvert enkelt valgdistrikt.

Valgkollegiene avholder sitt valgting samtidig i september i hvert valgdistrikt. Valgene holdes i første og tredje året av hver stortingsperiode.

Den samiske representanten velges av Sametinget etter innspill fra samiske ungdomsorganisasjoner.

Ungdomstinget velges for et tidsrom på to år. Valgperioden regnes fra første arbeidsdag i oktober i valgåret.”

Første ledd fastslår at valg av medlemmer og varamedlemmer til Ungdomstinget foretas av regionale valgkollegier i hvert enkelt valgdistrikt. Valgkollegiene kan sammenlignes med regionale ungdomskonferanser, der utvalgte ungdommer fra hele valgdistriktet samles for å velge hvem som skal være medlemmer og varamedlemmer fra det respektive valgdistriktet.

Annet ledd fastslår at valgtinget gjennomføres samtidig i valgkollegiene i hvert enkelt valgdistrikt. Valgtinget holdes i september etter at skolene har startet opp etter sommerferien.

Annet punktum fastslår at valgene skal gjennomføres i det første og tredje hele året av stortingsperioden. Det betyr at valget til Ungdomstinget gjennomføres i mellomvalgår, det si de årene det hverken er stortings- og sametingsvalg eller kommune- og fylkestingsvalg. Dette er begrunnet i et ønske om å ikke ta fokus bort fra de ordinære valgtingene til Stortinget og de kommunale forvaltningene.

Tredje ledd fastslår at det skal velges en samisk representant til Ungdomstinget. Den samiske representanten velges av Sametinget, på samme måte som at kommunale og fylkeskommunale ungdomsråd velges av kommunestyret eller fylkestinget. Den samiske representanten må oppfylle samme krav til valgbarhet som de øvrige medlemmene av Ungdomstinget.

Fjerde ledd presiserer at Ungdomstingets valgperiode begrenses til to år. Dette følger som en implikasjon av at valgene gjennomføres i mellomvalgår. Valgperioden er dermed like lang som for de kommunale og fylkeskommunale ungdomsrådene, jf. kommuneloven § 5-12 tredje ledd første punktum. Begrunnelsen for dette samsvarer med vurderingene departementet gjorde om ungdomsrådenes valgperiode.

Annet punktum fastslår at valgperioden starter den første arbeidsdagen i oktober det året valgtinget holdes. Bestemmelsen angir dermed også implisitt når den forrige valgperioden avsluttes. Når valgperioden starter første arbeidsdag i oktober, gir dette erfaringsmessig rimelig tid til å avslutte valgtinget i september og innkalle medlemmene til første tingmøte.

§ 3-2. Valgdistrikter og mandatfordeling.

“Ved valg til Ungdomstinget velges medlemmer med varamedlemmer fra Stortingets valgdistrikter.

Det skal velges 51 representanter til Ungdomstinget, hvorav det skal være én samisk representant. Valgdistriktene tildeles først ett mandat hver. Deretter fordeles de resterende mandatene etter reglene i § 3-3. Den samiske representanten regnes blant sitt valgdistrikts mandat.

Fordelingen foretas av departementet hvert fjerde år.

Kongen gir forskrift med utfyllende bestemmelser om mandatfordelingen og kandidatføring.”

Første ledd fastslår at Ungdomstingets valgdistrikter sammenfaller med Stortingets 19 valgdistrikter. Det skal være et valgkollegium i hvert av valgdistriktene.

Annet ledd angir at Ungdomstinget skal ha 51 medlemmer. Blant disse medlemmene skal det være én samisk representant valgt etter fremgangsmåten i § 3-1 tredje ledd.

Annet punktum fastslår at hvert valgdistrikt først skal tildeles ett mandat hver, før de resterende mandatene fordeles etter fremgangsmåten i § 3-3.

Tredje punktum fastslår at den samiske representanten skal regnes blant sitt valgdistrikts mandat. Det betyr at hvis den samiske representanten hører hjemme i valgdistrikt A, og valgdistrikt A har tre mandat, skal det respektive valgkollegiet velge to mandat.

Tredje ledd fastslår at det departementet som har ansvar for valggjennomføringen til Ungdomstinget, skal regne ut mandatfordelingen hvert fjerde år. Dette sikrer at mandatfordelingen i Ungdomstinget hele tiden reflekterer sitt demografiske grunnlag, samtidig som at et intervall på fire år sikrer at departementet ikke påføres større arbeidsbyrde enn det som er nødvendig.

Fjerde ledd gir Kongen kompetanse til å gi nærmere regler om gjennomføringen av mandatfordelingen, og om hvordan kandidatføringen skal foregå. Med «kandidatføring» menes her valgkollegienes fremgangsmåte for å velge medlemmer og varamedlemmer til Ungdomstinget.

§ 3-3. Nærmere om mandatfordelingen.

“Hvert valgdistrikts fordelingstall fastsettes ved at antallet innbyggere valgdistriktet har under 19 år ved siste årsskifte før det aktuelle ungdomstingsvalget adderes med valgdistriktets arealtall, og for deretter å multipliseres med 1,8.

Arealtallet er antall kvadratkilometer i valgdistriktet multiplisert med kvotienten av antall innbyggere i valgdistriktet under 19 år og det totale antallet innbyggere i valgdistriktet.

Deretter fordeles mandatene etter reglene i valgloven § 11-3 tredje ledd, så langt de passer.”

Første ledd angir formelen for å regne ut valgdistriktenes fordelingstall. Formelen er basert på den formelen som oppstilles for mandatfordelingen i Stortinget etter valgloven § 11-3 annet ledd, men med noen modifikasjoner.

Stortingsformelen inkluderer alle innbyggere i valgdistriktet. Da Ungdomstinget skal representere barn og unge, tas kun de innbyggere som er under den øvre aldersgrensen for valgbarhet til Ungdomstinget med i beregningen. Det betyr at alle innbyggere under 19 år ved siste årsskifte før departementet foretar mandatfordelingen etter § 3-2 tredje ledd, skal inkluderes i formelen. At også barn som ikke er valgbar til Ungdomstinget også skal regnes med, er begrunnet i at tinget også uttaler seg i saker som gjelder for barn. At barn tas med i beregningen styrker også de mindre valgdistriktene, da eldre ungdom oftere flytter bort fra hjemstedet sitt til større byer. I det følgende vil antall innbyggere under 19 år omtales som «innbyggertallet».

Deretter skal innbyggertallet adderes med arealtallet. Areal tallet er definert i annet ledd. Summen av innbyggertallet og arealtallet skal, i likhet med stortingsmodellen, til slutt multipliseres med 1,8. Produktet blir da fordelingstallet til valgdistriktet.

Annet ledd gir en legaldefinisjon av arealtallet. Areal tallet regnes ut ved å multiplisere antall kvadratkilometer i valgdistriktet med kvotienten av innbyggertallet og det totale innbyggertallet i valgdistriktet. Kvotienten gir uttrykk for et forholdstall på hvor stor andel av innbyggerne i valgdistriktet som tas med i beregningen av fordelingstallet i første ledd, ved at man dividerer innbyggertallet på det totale antall innbyggere i valgdistriktet.

Kvotienten brukes for å regne ut et arealtall som er forholdsmessig til innbyggertallet. Dette må gjøres på bakgrunn av at en stor del av innbyggerne i valgdistriktet ikke tas med i beregningen av fordelingstallet i første ledd. Dersom man kun hadde lagt til grunn antall kvadratkilometer ved utregningen av fordelingstallet, ville valgdistrikter med få innbyggere, men stort areal, få flere ganger bedre representasjon enn valgdistrikter med gjennomsnittlig størrelse i både antall innbyggere og areal. Da ville det oppstått en stor skjevhet i mandatfordelingen i Ungdomstinget.

Tredje ledd fastslår at mandatfordelingen skal gjøres på samme måte som ved stortingsvalg etter valgloven § 11-3 tredje ledd, dog med det fordelingstallet som er utregnet etter første ledd.

§ 3-4. Valgbarhet.

“Valgbar til Ungdomstinget er alle norske statsborgere som er ungdommer etter § 1-1 annet ledd ved utgangen av valgåret og som er eller har vært folkeregistrert som bosatt i Norge. De som skal velges, må dessuten være innført i folkeregisteret som bosatt i valgdistriktet under valgtinget.

Personer som ikke er norske statsborgere, men som for øvrig oppfyller vilkårene i første ledd, er valgbar dersom de:

a. Har stått innført i folkeregisteret som bosatt i

Norge de tre siste årene før valgdagen, eller

b. Er statsborger i et annet nordisk land og er blitt

folkeregisterført som bosatt i Norge senest 30. juni i valgåret.

Personale ved Ungdomstingets sekretariat eller personer som står eller har stått på liste til stortingsvalg er likevel ikke valgbare.”

Første ledd fastslår at alle som er ungdommer etter § 1-1 annet ledd ved utgangen av valgåret, er valgbar til Ungdomstinget dersom de er norske statsborgere og er eller har vært innført i folkeregisteret som bosatt i valgdistriktet under valgtinget. Vilklårene tilsvarer stemmerettsvilkårene ved kommunestyre- og fylkestingsvalg etter valgloven § 2-2 første ledd, jf. § 2-1 første ledd, med unntak av aldersvilkåret i bokstav a og vilklåret om at man ikke har mistet stemmeretten etter Grunnloven § 53 i bokstav b.

Andre ledd utvider videre stemmeretten til personer som ikke er norske statsborgere når de enten er innført i folkeregisteret som bosatt i Norge de tre siste årene før valgdagen, eller er statsborger i et annet nordisk land og folkeregisterført i Norge senest 30. juni i valgåret. Vilklårene for den utvidete stemmeretten samsvarer med stemmerettsvilkårene ved kommunestyre- og fylkestingsvalg etter valgloven § 2-2 annet ledd.

Tredje ledd avgrensar stemmeretten mot personer som er ansatt i Ungdomstingets sekretariat eller administrasjon, og mot personer som har stått eller står på en aktiv, godkjent liste til stortingsvalg. Den første avgrensningen er begrunnet i et ønske om å unngå situasjoner der et medlems habilitet kan trekkes i tvil. Den andre avgrensningen er begrunnet i at personer som står på liste til stortingsvalg, vanligvis har en slik partipolitisk posisjon at vedkommende kan være med å påvirke politikken på Stortinget gjennom sine kontakter i partiet.

§ 3-5. Forslag til kandidater.

“Ungdomsrådene i valgdistriktet kan foreslå kandidater for valgkollegiet. Alle ungdommer som er bosatt i kommunen, kan foreslå kandidater for kommunens ungdomsråd.

Kongen fastsetter grensen på antallet kandidater ungdomsrådene kan foreslå.”

Første ledd gir de kommunale og fylkeskommunale ungdomsrådene mulighet til å foreslå kandidater for valgkollegiet. Dette skal sikre en lokal forankring blant kandidatene som vurderes og velges av valgkollegiet. For de ungdomsråd som velges av kommunestyret eller fylkestinget etter demokratiske innstillinger fra elevråd eller ungdomskonferanser, vil forslagene også ha noe demokratisk forankring.

For å ytterligere styrke det demokratiske aspektet bak forslagene, kan alle ungdommer foreslå kandidater for sin kommunes ungdomsråd.

Valgkollegiet kan ikke velge kandidater som ikke er foreslått av ungdomsrådene.

Annet ledd gir Kongen myndighet til å fastsette antallsgrenser på hvor mange kandidater et ungdomsråd foreslår. Dette skal både sikre at ungdomsrådene foretar en nærmere vurdering av hvilke kandidater det vil foreslå for valgkollegiet, og sikre at valgkollegiene ikke blir oversvømt av forslag.

Det kan tenkes fastsatt ulike antallsgrenser for områder med mange innbyggere og områder med få innbyggere.

§ 3-6. *Sammensetning av valgkollegiene.*

“Ungdomsrådene i valgdistriktet velgerdelegater til valgkollegiet. Alle ungdommer som er bosatt i kommunen, kan foreslå delegater for kommunens ungdomsråd.

Kongen fastsetter hvor mange delegater hvert ungdomsråd kan velge.”

Første ledd gir det kommunale og fylkeskommunale ungdomsrådene rett til å velge delegater til valgkollegiet. Annet punktum gir alle ungdommer som er bosatt i kommunen rett til å foreslå delegater for kommunens ungdomsråd. Dette skal sikre et demokratisk grunnlag for utvelgelsen. For de ungdomsråd som velges av kommunestyret eller fylkestinget etter demokratiske innstillinger fra elevråd eller ungdomskonferanser, vil delegatene dessuten ha en sterkere demokratisk forankring.

Det stilles ikke som krav at delegatene må være medlemmer av ungdomsrådet eller selv være foreslått som kandidat til Ungdomstinget. Det er derfor mulig for ungdomsrådene å velge delegater

som representerer ulike grupper ungdommer i lokalsamfunnet.

Annet ledd bestemmer at Kongen skal fastsette hvor mange delegater hvert ungdomsråd kan sende. Ved fastsettelsen bør det tas hensyn til kommunenes størrelse.

§ 3-7. *Plikt til å motta valg, fritaksgrunner og møteplikt.*

“Alle som har rett til å stille til valg til Ungdomstinget, har plikt til å motta valget med mindre de blir fritatt etter reglene i annet ledd.

Rett til å kreve seg fritatt for valg har alle som

a. Ikke har fylt 18 år på valgdagen, eller b. Har gjort tjeneste som medlem av

Ungdomstinget de siste to år, eller

c. Overfor Ungdomstingets valgnemnd godtgjør at de ikke vil kunne ivareta sine plikter som medlem av Ungdomstinget uten uforholdsmessig vanskelighet.

Person som er valgt som medlem av Ungdomstinget eller dets organer, plikter å delta i Ungdomstingets eller organets møter med mindre det foreligger gyldig forfall”

Ethvert medlem av Ungdomstinget har krav på fri fra arbeid eller skole i det omfang det er nødvendig på grunn av pliktene i Ungdomstinget eller dets organer. Dette gjelder likevel ikke når skolen skal gjennomføre eksamen eller en annen vurdering av avgjørende betydning for medlemmets skoleresultater.

§ 3-8. *Fritak, suspensjon og uttreden i valgperioden.*

“Medlemmer av Ungdomstinget som ikke kan ivareta sine plikter i vervet uten uforholdsmessig vanskelighet, kan av Ungdomstinget etter søknad fritas fra vervet for en bestemt tid eller for resten av valgperioden. Ungdommer under 18 år skal i alle tilfeller innvilges fritak etter søknad.”

Medlemmer som ikke lenger er valgbare etter § 3-4, blir valgt som medlem av Stortinget, blir utnevnt som statsråd, statssekretær eller politisk rådgiver i departementene eller som blir ansatt i Ungdomstingets sekretariat, trer ut av Ungdomstinget for resten av valgperioden.

Ungdomstinget kan suspendere et medlem eller varamedlem etter de samme reglene som i kommuneloven § 7-11 første til tredje ledd så langt det passer.

Ungdomstinget kan med to tredjedels flertall suspendere et medlem eller varamedlem for grove brudd på brudd på Ungdomstingets forretningsorden og etiske retningslinjer.

Dersom et medlem trer midlertidig ut av Ungdomstinget, trer første varamedlem etter valgdistriktets kandidatføring inn i medlemmets sted. Ved varig fritak eller suspensjon blir varamedlemmet fast medlem.

§ 3-9. Valgmyndighet.

“Ungdomstinget er øverste valgmyndighet ved valg til Ungdomstinget. Kongen og Ungdomstinget nedsetter i fellesskap en valgnemnd med ansvar for gjennomføringen av valget.”

§ 3-10. Utfyllende bestemmelser om valget.

“Kongen gir utfyllende regler om valg til Ungdomstinget.”

Kapittel 4. Konsultasjoner

§ 4-1. Saker som er gjenstand for konsultasjoner

“Bestemmelsene i kapitlet her gjelder for lovgivning, forskrifter og andre beslutninger eller tiltak som vil kunne påvirke barn og ungdom direkte. Bestemmelsene gjelder ikke for saker om statsbudsjettet.

Bestemmelsene i kapitlet her gjelder ikke for saker av generell karakter som må antas å ville påvirke hele samfunnet på samme måte.”

§ 4-2. Rett til å bli konsultert

“I saker nevnt i § 4-1, har Ungdomstinget eller dets organer rett til å bli konsultert.”

§ 4-3. Plikt til å konsultere

“Plikten til å konsultere etter bestemmelsene i kapitlet her gjelder for regjeringen, departementer, direktorater og andre underliggende virksomheter.”

§ 4-4. Varsling om saker som kan bli gjenstand for konsultasjoner

“Den som har konsultasjonsplikt, skal varsle Ungdomstinget eller dets organer om saker som kan bli gjenstand for konsultasjoner, jf. § 4-1. Er varsling ikke gitt, kan Ungdomstinget eller dets organer på eget initiativ anmode om konsultasjoner i slike saker.

Ungdomstinget eller dets organer skal innen rimelig tid svare på om de ønsker konsultasjoner i den aktuelle saken.”

§ 4-5. Gjennomføringen av konsultasjonene

“Konsultasjonene skal gjennomføres i god tro, der Ungdomstinget eller dets organer kan ytre

sine meninger. Det organet som har konsultasjonsplikt, skal gi Ungdomstinget informasjon om relevante forhold på alle stadier i behandlingen av saken.

Konsultasjonene skal begynne så tidlig at Ungdomstinget har reell mulighet til å påvirke sakens utfall.”

§ 4-6. Protokoll

“Det skal føres protokoll fra konsultasjonene. I protokollen skal det redegjøres for hva saken gjelder, Ungdomstingets eller dets organers vurderinger og standpunkter i saken.

Ungdomstingets vurderinger i saken skal følge saken fram til endelig beslutning.”

§ 4-7. Forskrifter

“Kongen kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om hvem som har plikt til konsultasjoner, og om gjennomføringen av konsultasjoner for organer og rettssubjekter som nevnt i § 4-3.”

§ 4-8. Virkning av brudd på konsultasjonsregler

“Brudd på reglene om konsultasjoner i kapitlet her kan gi grunnlag for ugyldighet i samsvar med alminnelige forvaltningsrettslige prinsipper.”

§ 4-9. Forholdet til forvaltningsloven og annen lovgivning

“Reglene om konsultasjoner i loven her gjelder ved siden av saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven, med de unntakene som følger av § 4-1 fjerde ledd.”

Kapittel 5. Ikrafttredelse.

§ 5-2. Ikrafttredelse.

“Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Ved første ungdomstingsvalg etter ikrafttredelsen, nedsetter Kongen hele valgnemnden.”

Litteraturliste

<https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal/fred-rettferdighet-og-velfungerende-institusjoner>

Kongeriket Noregs grunnlov - Lovdata

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) - Lovdata

<https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>